INSCRIPTIONES
ATTICAE

NVNC PRIMVM EX CL. MAFFEII SCHEDIS
IN LVCEM EDITAE
LATINA INTERPRETATIONE
BREVIBVSQVE OBSERVATIONIBVS
ILLVSTRATAE

A B

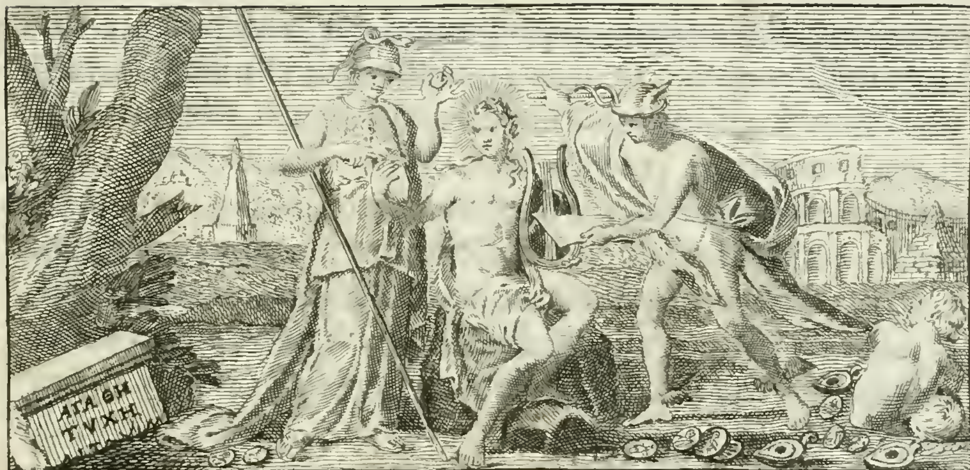

EDVARDO CORSINO

CLER. REGVL. SCHOLARVM PIARVM
IN ACADEMIA PISANA PHILOSOPHIAE PROFESSORE.

FLORENTIAE ANNO CIↃ IↃ.CC.LII.
Ex TYPOGRAPHIO IO: PAVLI GIOVANNELLI
PRAESIDVM ADPROBATIONE.

ERVDITISSIMO VIRO

SCIPIONI MAFFEIO

EDVARDVS CORSINVS

CL. REG. SCHOLARVM PIARVM.

Ieri profecto vix poterat, MAFFEI doctiſſime, quin ego Verona tua Florentiam redux prolixiori quadam Epiſtola Te compellarem, eiuſque temporis memor, quod tranquille ſuaviſſimeque de variis eruditae Antiquitatis generibus tecum loquendo diſcendoque traduxi, iterum fere de rebus ipſis cum abſente quoque diſſererem, Tibique Inſcriptiones Atticas latine nunc a me redditas, atque illuſtratas inſcriberem. Novum hoc officii genus, novumque memoris gratique animi monumentum incredibilis hu-

manitas illa postulare propemodum videbatur, qua me nuper novis in dies, iisque gravioribus beneficiis cumulatissime devinxisti. Vt enim plurima, & eximia prorsus amoris, ac munificentiae tuae argumenta praeteream, quibus me tuis Aedibus exceptum omni comitatis, ac benevolentiae genere es prosequutus, illud optimo maximoque iure altius animo insedit, quod mihi Verona iam discessuro uberem illam Graecarum Inscriptionum seriem, quam diuturno plurimorum annorum studio, labore, sumptu diligenter undique comparaveras, atque in adversariis tuis eximio amoris sensu, quo praeclara id genus cimelia complecteris, servabas, humanissime concessisti; ut illae demum elegantiori, quo a me poterat, ordine dispositae, recensitae, latine redditae, ac illustratae publicam aliquando lucem adspicerent. Quod quidem amoris, ac munificentiae genus quam praeclarum sit facile profecto intelliget quicumque veterum monimentorum studio, atque amore ducatur, optimeque proinde noverit qua caritate, tacitoque voluptatis sensu diligere, tuerique consueverimus quaecumque maximis studiis, diuturnoque labore comparata sint; & quemadmodum ipse Cl. Martinii humanitatem iure meritoque laudaveras, qui Numismata quaedam ex ultimis Hispaniae finibus ad Te perferenda curaverat, ut illa accuratius inspici, & explorari a Te possent, optimus quisque rerum aestimator maiorem humanitatis ac benevolentiae laudem Tibi deberi fatebitur, qui thesaurum hunc tuum sponte alacriterque mihi concesseris. Itaque maximas atque immortales gratias ea quoque de caussa, Amicorum optime, ac beneficentissime, Tibi deberi intelligo, publiceque profiteor; memo-

rem-

remque animum meum quam potero illustrius testari satagam ubi Inscriptiones ipsas, quae nondum editae fuerint, atque in nuperrimis etiam Collectionibus desiderentur, in lucem proferam, iisque tercentas illas praefigam, quas ex variis Asiae Vrbibus excerptas secundae *Asiaticarum Antiquitatum* Parti Chishullus reservaverat, ut in Apographo apparet, quod Cl. Meadii, & Burlingtoni opera a Te impetratum eleganterque dispositum accepi, ubi Inscriptiones illae latine a me redditae, variis in locis opportune recensitae, pristino candori, atque integritati restitutae, brevibusque observationibus illustratae iam fuerint. Nihil est autem cur ingentem hanc veterum Inscriptionum copiam, earumque praestantiam fusius exponere, vel memorare nunc velim, quum eadem Tibi acerrimo doctissimoque eruditae Antiquitatis iudici quam cui maxime explorata fuerit; optimeque iampridem ipse perspexeris e re futurum si haec pulcherrima tot illustrium monumentorum seges, quae post Sherardi, & Chishulli mortem tandiu delituerat, Eruditorum oculis exponeretur. Certe, quum plurimae ex Inscriptionibus illis in quadraginta fere Asiaticis Vrbibus exscriptae fuerint, incredibile est sane quam multa ex iis repente nobis affulgeant, quibus Vrbium ipsarum situs, origo, magistratus, instituta, mores, religio, Numina, ritus, heröes, praeclarique cives demonstrentur, adeoque ipsarum historiae feliciter, accurateque illustrandae uberrima lux affundatur. Quid vero quod in Marmoribus ipsis quorumdam Mensium nomina hactenus incomperta nunc primum deteguntur, Iuliani anni forma in plerasque Orientis Vrbes invecta demonstratur, Epochae ab Vrbibus aliis adhibitae

tae confirmantur, atque Latina Inſcriptio Stratoniceae poſita, Graeciſque pluribus admixta occurrit, in qua rerum omnium venalium pretia florentibus adhuc Ethnicorum ritibus Caeſaris alicuius imperio conſtituta nitide prolixeque leguntur? quod temporum illorum moribus apprime explorandis, ſimulque rusticae, & cupedinariae rei ſubtilius cognoſcendae conferre plurimum poterit. Neque Aſiaticas ſolum Inſcriptiones, quae proxime Chriſtianae Epochae initium conſequuntur, in Schedis hiſce tuis, MAFFEI praeſtantiſſime, inveni, quas Chishullus in altera ſui operis Parte fuerat editurus; verum etiam nonnullas quoque obſervavi, quae Chriſtianae Aerae cardinem praecedunt, adeoque ceteris a Chishullo tunc editis coniungendae fuerant, niſi illae Sherardi ſtudium, adeoque etiam Chishulli diligentiam effugiſſent. Ita Monimentis aliis, quae a Chishullo *Teia* dicuntur, quatuor aliarum Cretenſium Vrbium Pſephiſmata in Teiorum gratiam edita ex Schedis tuis adiungi poterunt, que quamvis alicubi mutila, & imperfecta ſint, eximia tamen atque utiliſſima cenſeri debent; quemadmodum eiuſmodi Schedarum praeſidio nonnulla a Chishullo minus accurate feliciterque expreſſa facile corrigi, ſuppplerique poterunt. Itaque, licet in quarto poſtremoque *Faſtorum Atticorum* volumine contexendo diſtinear, ſubinde tamen ad Aſiaticas Inſcriptiones iſtas furtim delabor; eoque tum interpretando, tum illuſtrando ſum progreſſus ut integrum hoc *Aſiaticarum Antiquitatum* volumen brevi proditurum confidam. Interim tamen dum prolixius, atque, ut ingenue fatear, utilius, longeque iucundius hoc opus obſolvo, rem Tibi, Atticaeque Hiſtoriae, vel Antiquitatis cul-

cultoribus gratam me facturum putavi, si ex plurimis Graecis Inscriptionibus, quae Asiaticas longo ordine mox consequentur, nonnullas seligerem, quae Athenis excitatae fuerant, adeoque *Inscriptiones Atticae* inscribi possunt. Optime quidem novi quod ipsarum aliquae sola plerumque *Prytanum*, atque *Ephebeorum* Atheniensium nomina complectuntur; sed ipsae tamen, illarum instar, quas Sponius edidit, novam uberemque cognitionem suppeditant ubi veram Mensium Atticorum seriem, Tribuum Atheniensium, ac Prytaniarum ordinem, nova Eponymorum Archontum nomina nobis ostendunt, aliaque plura subinde in illis occurrunt, quae vel hactenus incomperta fuerant, vel inter dissidentes Cl. Virorum sententias ambigua videbantur. Ea quoque de caussa tredecim Inscriptiones Atticas hic primum edere decrevi quod ipsarum praesidio plurima illustrari mireque confirmari posse deprehenderim, quae iampridem in Fastis Atticis contra Scaligerum, Meursium, Sigonium, Dodvellum, aliosque plures asserui. Nihil est tamen quod ad eiusmodi Inscriptiones maturius hic proferendas me acrius impulerit, quam vehemens atque ingenuus ardor, quo memorem Tibi, gratumque animum meum aliqua demum significatione ostendere testarique optaveram. Quamvis autem haec levior fortasse, longeque meritis in me tuis impar videatur, facile tamen hanc ipsam Tibi humanissimo viro probari posse putavi: quum praesertim hoc operis Te duce, Te auspice, Teque fautore munificentissimo a me susceptum Tibi uni maximo quocumque iure deberetur. Atque utinam quidem haec Sparta, quae maximo atque immortali tuo munere mihi nunc conti-

git, a Te ipſo ornata, meritoque cultu decorata fuiſſet! ipſa nimirum ſtudiorum tuorum ratio, temporiſque opportunitas tuliſſet ut ab eruditae Antiquitatis, omnigenae eruditionis, ſacris etiam Eccleſiaſticae Hiſtoriae, ac Theologiae ſtudiis, in quibus hactenus eximia cum laude verſatus es, ad haec ipſa vetera Graecarum Vrbium monimenta digreſſus acerrima ingenii vi, penitioris hiſtoriae cognitione, aureoque orationis cultu iis ſplendorem, vitamque propemodum reddidiſſes! Quandoquidem vero graviſſima ſtudiorum aliorum genera, quibus aſſidue nunc occuparis, atque aetas ipſa vix patitur ut haec a Te ipſo ſperare nunc liceat, humanos, honeſtoſque Lectores, Teque inprimis, Maecenas optime, quaeſo obteſtorque ut aequo animo feras ſi auſpicio ſuffragioque tuo fretus huic operi manus admoverim.

Athe-

I.

Athenis

in Ecclesia Deiparae

. . . Μειινιωνος θελισι . . . .
τουτης παντελειας ποπαν . . . .
λονχοιν ικιλλον νηφαλιον
βοηδρομιωνος πνεφθυιιαιοσρα
αλεκτρυονα καρπος νεσπειρωνπυρ
αικευολσσπενδων μελικρατον Ζιδη
κιε ελφακαλνυπε . . ο . τοσοπρισ . .
ονις χ . . και τοις αλλο . . οισανε . . .
τυαν ιωντος απολλωνι και αι . . διγη
ερνονα . . . κιδιονρθωφαλον και καθιιν
δωλε . ενφαλον
ατηριωνος διγεορτω ποπανο
κοινικιδιον οFεονφαλον οδεκονφαλο
ναστον κληκιδιον επιπεπλασμενον
τα καρπια νηφαλιον
τοσιδεωνος η ισαμενυ ποπανο
οικιαιον δωδεκονφαλον κα . με
ποσιδωνικαματηλονηφαλιον ου
ανεμοις ποπλανον χθινικικαιον ορ
αλον δωδεκονφαλον νηφαλιον
γαμηνωνος κιττος εις διονυσου θυ
ανοξστηριωνος ιερε . . εκλου ταω
λ . Φη . ολιωνος ει κρονω ποπανι . . .
αωδεκομφαλον καθνιενον επι
. . εις βουν χεινικιαιον ανυπε
. . σ μουνυχιονος βαπιοντος η
κλει . . χαιθειω αλεκτορας βποπα
. . οινκοσδωδεκομφαλα θρθομα
ανυπ . . θετως

Hactenus Epigraphe iisdem prorſus characteribus, vocum laciniis, literarum apicibus, atque lacunis accuratiſſime

me expreſſa, quae in Cl. Maffeii Schedis, & Apographo reperiuntur. Eiuſmodi vero diligentiam, ac fidem hic adhibendam eſſe putavi, ut perſpicaciores alii, ſi libeat, ex apographo ipſo meliorem, plenioremque Marmoris ſententiam inquirant; atque de locis illis iudicium ferant, in quibus Epigraphem, ſublatis alicubi erroribus, ſuppletiſque lacunis, refingendam, maiorique charactere ita exhibendam eſſe coniicio.

μετΑΓΕΙΤΝΙΩΝΟΣ ΘΕΛΙΣΙ . . . . . .
ΤΟΥΤΗΣ ΠΑΝΤΕΛΕΙΑΣ ΠΟΠΑΝον
. . ΛΟΝ ΧΟΙΝΙΚΙΔΙΟΝ ΝΗΦΑΛΙΟΝ
ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝΟΣ ΠΝΕΦΘΥΙΙΑΙΟΣ ΡΑ
ΑΛΕΚΤΡΥΟΝΑ ΚΑΡΠΟΣ ΝΕ ΣΠΕΙΡΩΝ ΠΥΡ
ΑΙΚΕΥΟΛΣ ΣΠΕΝΔΩΝ ΜΕΛΙΚΡΑΤΩΝ ΖΙΔΗ
. . ΚΙΕΕΛΦΑΚΑΛΝΤΠΕ . Ο ΤΟΣ ΟΠΡΙΣ . .
. . ΟΝΙΣ Χ . . ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΑΛΛΟΙΣ ΑΝΕ . .
ΠΥΑΝεψΙΩΝΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΚΑΙ ΑφροΔΙΤΗ
. . ΕΡΝΟΝΑ χοινιΚΙΔΙΟΝ οΡΘΟΝΦΑΛΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΙΙΝ
. . ΔΩΔΕΚΟΝΦΑΛΟΝ
μαιμΑκΤΗΡΙΩΝΟΣ ΔΙ ΓΕΩΡΓΩ ΠΟΠΑΝΟν
ΧΟΙΝΙΚΙΔΙΟΝ ΟΡΘΟΝΦΑΛΟΝ δωΔΕΚΟΝΦΑΛΟν
. . ΝΑΣΤΟΝ ΚΛΗΚΙΔΙΟΝ ΕΠΙΠΕΠΛΑΣΜΕΝΟΝ
. . ΤΑ ΚΑΡΠΙΑ ΝΗΦΑΛΙΟΝ
ΠΟΣΙΔΕΩΝΟΣ Η ΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΠΟΠΑΝΟν
χοινΙΚΙΔΙΟΝ ΔΩΔΕΚΩΝΦΑΛΟΝ ΚΑ . . ΜΕ . .
ΠΟΣΙΔΩΝΙ ΚΑΜΑΤΗΛΟν ΝΗΦΑΛΙΟΝ ΟΥ .
. . ΑΝΕΜΟΙΣ ΠΟΠΑΝΩΝ ΧΟΙΝΙΚΙΔΙΟΝ ΟΡθον
φΑΛΟΝ ΔΩΔΕΚΟΝΦΑΛΟΝ ΝΗΦΑΛΙΟΝ
ΓΑΜΗΛΙΩΝΟΣ ΚΙΤΤΟΣ ΕΙΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΘΙασυς
ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝΟΣ ΙΕΡΕ . . ΕΚΛΟΥΤΑΩ . .
εΛαΦΗβοΛΙΩΝΟΣ ΕΙ ΚΡΟΝΩ ΠΟΠΑΝον
δωΔΕΚΟΝΦΑΛΟΝ ΚΑΘΝΙΕΝΟΝ ΕΠΙ . . . .
. . ΕΙΣ ΒΟΥΝ ΧΟΙΝΙΚΙΔΙΟΝ ΑΝΥΠΕ . . . .
θετωΣ ΜΟΥΝΥΧΙ ΝΟΣ Β ΑΠΙΟΝΤΟΣ Ηρα
ΚΛΕΙ . . ΧΑΙΘΕΙΩ ΑΛΕΚΤΟΡΑΣ Β ΠΟΠΑνον
χοΙΝΙΚΟΣ ΔΩΔΕΚΟΜΦΑΛΑ ΟΡΘΟΜφαλα
ΑΝΥΠε . . ΘΕΤΩΣ . . . .

Notae in Marmor I.

Quamvis eiusmodi Marmor, & ipsius Apographum maxima ex parte mutilum, mireque depravatum sit; nonnulla tamen ex illo facile exsculpi possunt, quae ex pluribus etiam monimentis aliis affulserant; ac plurima quoque deprehendi, quae hactenus obscura, vel incomperta delituerant. Ac primo quidem in exesis vitiatisque Marmoris versibus *novem* Atheniensium mensium nomina deprehendisse videor, quos eadem prorsus serie recensitos esse conspicio, quae in duobus Sponii Marmoribus a me iampridem editis (1) observatur; ut proinde recentior illa mensium Atticorum series, quae ex Sponii Schedis affulserat, neque tamen hactenus Eruditis omnibus probata fuit, Marmoris huius praesidio mirifice confirmetur. Duplicem Sponius Athenis Epigraphem exscripserat, in qua duodecim Attici menses ita numerari fuerant, ut *quarto* loco *Pyanepsion*, mox *Maemacterion* proximo quintoque collocetur. Itaque, cum pluribus Veterum testimoniis compertum foret in civilibus Atheniensium annis *Maemacterionem quarto*, *Pyanepsionem quinto* demum loco numerari consuevisse, ut Petavius (2) contra Scaligerum (3) accuratissime demonstravit, veterem hanc mensium Atticorum seriem sequioribus demum temporibus mutatam esse Dodvellus partim ex ambiguis Plutarchi, Diodori, & Harpocrationis testimoniis, partim etiam ex duabus Sponii Inscriptionibus collegit, *si nempe recte illas descripsit Auctor alioqui diligentissimus* (4). Ac immerito quidem Sponii fidem, ac diligentiam hic Dodvello suspectam fuisse opportunius alibi in *Fastis Atticis* (5) demonstravi, simulque perspicuis, opinor, certisque characteribus ostendi (6) varietatem illam in civilibus Atheniensium annis, mensiumque situ primis solum Hadriani Caesaris temporibus invectam esse, ut Pyanepsion *quarto*, Maemacterion *quinto* loco recenseretur, idemque civilis annus, qui olim a Gamelione, hiberno nimirum solstitio, moxque ab

a 2 He-

(1) Fast. Attic. Tom. II. pag. 171. & 183. (2) Doctr. Temp. Lib. I. c. 10. (3) De Emend. Temp. Lib. I. pag. 28. (4) Differt de Cyclis II. sect. 5. (5) Tom. I. pag. 64. (6) Tom. II. pag. 406.

Hecatombaeone, aestivoque solstitio inceperat, a Boëdromione potius, sive autumnali aequinoctio, auspicaretur. Argumentis aliis, quae paullo subtilius, ac fusius exposui, Marmoris huius auctoritas adiungi iam poterit, in quo proxime post Boëdromionem Pyanepsion, tum Maemacterion, mox Posideon recensetur; eadem nempe Atticorum mensium series, idemque situs asseritur, qui in duobus Sponii Marmoribus observatur.

Hoc uno tamen discrimine Marmoris nostri series a Sponiana dissidet, quod in utraque Sponii Inscriptione mensium series, adeoque civilis annus, a Boëdromione mense, veluti *primo*, exorditur; in nostra vero principi loco *Metagitnion* occurrit, quem *Hecatombaeon* in extrita iam evanidaque Marmoris fronte praecesserat; quemadmodum prorsus in extrema Marmoris parte *Thargelionis*, ac *Scirophorionis*, *undecimi* scilicet, ac *duodecimi* mensium nomina exciderunt. Certe varietas, ac discrimen illud argumento esse poterit Marmor ipsum ante Sponianas Epigraphes exaratum esse; iis nempe temporibus, quibus Maemacterion quidem in Pyanepsionis locum concesserat, nondum vero civilis anni principium ab Hecatombaeone mense ad Boëdromionem migraverat. Itaque, licet utrumque anno 3. Olymp. CCXXVII. contigisse coniecerim (1), quo Hadrianus Augustus Athenas invisit, sacrisque Mysteriis Eleusine initiari voluit (2), proclivius est tamen asserere prius mensium ordinem, mox civilis anni cardinem mutatum esse; quumque Traiani Caesaris aetate Maemacterion quartum adhuc locum occuparet, ineunte vero Antonini imperio in proximum quintumque locum descendisset, ut ex Harpocrationis aetate iam demonstravi, Marmoris nostri aetas Traiano posterior esse debet; quumque vicissim in illo mensium series non a Boëdromione, ut Hadriani, vel Antonini temporibus obtinuerat, sed ab Hecatombaeone mense, deducatur, aetas ipsa facile Antonino Caesare posterior esse non poterit. Hinc Marmoris huius aetas angustis sane terminis circumscribitur, quum neque Traiano antiquior, neque Antonino recentior admitti possit, sed Hadriani temporibus satis accommode concedatur; nisi fortasse quis temere suspicetur civilis anni cardine ad Boë-

(1) Tom. II. pag. 403. (2) Vid. Tom. II. pag. 107.

Boëdromionem translato, veterem tamen mensium seriem adhuc in Festis sacrisque ritibus obeundis servatam esse.

Ceterum in hac ipsa serie *novem* Mensium Atticorum nomina nobis occurrere facile profecto intelliget quicumque vitiata Marmoris loca diligentius inspexerit, quae ex superstitibus vocum laciniis supplenda, ac refingenda putavi. Siquidem in 1. versu facile ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝΟΣ restitui debet; integrumque prorsus ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝΟΣ nomen in 4. reperitur. In 9. suspicabar ΑΠΙΟΝΤΟΣ haberi posse, quemadmodum prorsus in 26. legitur ΜΟΥΝΥΧΙΩΝΟΣ Β ΑΠΙΟΝΤΟΣ. Omnibus tamen rite perpensis legendum assero ΠΥΑΝεψΙΩΝΟΣ, quam praesertim in 12. versu ΜαιμΑκΤΗΡΙΩΝΟΣ, in 16 ΠΟΣΙΔΕΩΝΟΣ perspicue reperiatur, atque inter utrumque *Pyanepsionis* mensis nomen inseri non possit. In 21. versu facile ΓΑΜΗΛΙΩΝΟΣ restitui debet, atque in aliis pone sequentibus ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝΟΣ, & ΕΛΑΦΗβοΛΙΩΝΟΣ. Neque solum mensium nomina, sed interdum etiam mensis dies exprimuntur, ut 16. versu legitur Ποσιδεῶνος Η ἱςαμένυ *Posideonis VIII.* die; in 23. Ἐλαφηβολιῶνος ΕΙ *Elapheboliònis XV.* in 26. Μυνυχιῶνος Β ἀπίοντος *Munychionis XXIX.* Quinetiam facile characteres Θ in versu 1. ΔΓ in 12. ΙΕ in 22. mensium nominibus subiecti numerales dierum notae fortasse esse possunt, quod temere tamen affirmare vix possim. Haec, aliaque id genus perspicue ostendunt eiusmodi Marmor *Kalendarii* cuiusdam fragmentum esse, in quo menses, mensiumve dies exprimebantur, quibus libationes, ac dona quaedam Diis oblata, vel offerenda fuerant. Ac certe quidem in 9. versu *Apollinis*, ac *Veneris*; in 18. *Neptuni*; in 21. *Bacchi;* in 23. *Saturni;* in 26. *Herculis* nomen occurrit; nec plurimum fortasse fallar si in 4 versu ΔΙΟΣ *Iovis*, in 19. *Ventorum* nomen indicatum dixerim.

Quod vero ad *libationes* attinet, ac varia donorum genera, quae in Marmore recensentur, quamvis mira perplexitas ex truncatis, vitiatisque vocibus oriatur, perspicue tamen πόπανον, χοινικίδιον, νηφάλιον, δωδεκόμφαλον, κιττὸς, ἀλεκτρυων, αλέκτορες, καρπὸς, κάρπια, καματῆλο, & βῦς memoratur; sicuti σπείρων πυρ.... & σπενδῶν μελικράτων nomina subinde occurrunt. Non is profecto ego sum, qui singulas vo-

Quid-

ces ipsas, ipsarumque vim nitide diserteque exponi a me posse confidam; quum praesertim in pluribus efferendis nulla propemodum lux ex veteribus Scriptoribus affulgeat. Quidquid tamen de ipsarum singulis vel certo constitui, vel divinando coniici potest brevissime edisseram.

Ac initio quidem, ut a clarioribus exordiar, *hederas* Baccho sacras fuisse compertum est, ut optime proinde ver. 12. legatur κιττὸς εἰς Διονύσυ θιάσυς *hedera in Bacchi choros*, eos nempe, qui Bacchi sacra, vel orgia hedera coronati celebrabant. Ita *gallos*, ac *boves* Diis offerri, mactarique consuevisse didicimus, unde ver 5 & 27 ἀλέκτορες *galli*, & versu βῦς *bos* nominantur. Καρπὸς, sive Καρπούς, & Κάρπια ver. 5. & 15. occurrit, quod *fructus*, ac *fruges* Diis libari consueverint. Optime quoque in 6. versu σπενδῶν μελικράτων voces restitui poterunt quod σπενδὴ quidem *libatio* sit, μελίκρατος vero *mulsum*, vel *mulsam aquam* significet. Quod 5. versu σπείρων πυρ.... mutila nempe, vitiataque voce legatur, facile σπεῖρα intelligi hic poterit, qua voce *pistorium* quoddam *opus* exprimitur, placenta nempe veluti in spiras disposita; quumque vox πυραμῦς aliud placentae genus in pyrae formam confectum significet [1] in 5 versu *galli*, *fructuum*, *spirae*, ac *pyramuntis* oblatio exprimetur. Quid vero Neptuno oblatum dicatur ubi 18 versu καματῆλο, vel καμακῆλον nobis occurrit? Quum κάμαξ *hastam*, aut *contum*, ἧλος vero *cuspidem*, aut *clavum* significet, Neptunoque ferreus contus, tricuspis hasta, vel tridens, veluti imperii signum, ac symbolum, concedatur, quid prohibet quin καματήλυ, vel καμακήλυ nomine Scriptoribus aliis indicto *tridens* ipse Neptuno oblatus in Marmore designetur; ut quemadmodum nempe *hedera* Baccho, Herculi *galli*, Saturno, Diisque aliis *popana* oblata fuerant, ita Neptuno contus, hasta, vel *tridens* sacratus dicatur?

Nihil est tamen quod frequentius in Marmore memoretur, quam πόπανον, χοινικίδιον, δωδεκόμφαλον, νήφαλιον. Ac νηφάλιον quidem vox, quae seorsim etiam post κάρπια, & καματῆλο subiicitur, libationem illam significat, quae sine vino peragebatur; ut proinde νηφάλια sacra dicerentur illa, quae ἄοινα vinique expertia forent; in quibus nempe

(1) Vid. Athen. Lib. XIV. c. 14.

pe vinum libari, gustarique vetabatur. Eiusmodi vero sacra ab Atheniensibus etiam peragi consuevisse perspicuo Polemonis testimonio erudimur [1]: Ἀθηναῖοι τὰ πρὸς τὲς Θεὲς ὅσιοι νηφάλια μὲν ἱερὰ θύεσι Μνημοσύνῃ, Μέσαις; Ἠοῖ, Ἡλίῳ, Σελήνῃ, Νύμφαις, Ἀφροδίτῃ ἐρανίᾳ *Athenienses in iis, quae ad Deos pertinent, religiosi nephalia quidem sacra Mnemosyne, Musis, Aurorae, Soli, Lunae, Nymphis, Veneri caelesti sacrificant*; quemadmodum ex Scriptoribus aliis accepimus in nephaliis ipsis thymum cremari consuevisse, quum vitea, ficulnea, myrteaque ligna vetita forent, ea nempe, quae οἰνόσπονδα vocabantur quod incendi solerent ubi vinum libaretur [2]; Marmorisque nostri praesidio demonstratur *nephalia* ipsa non modo Musis, ceterisque Diis a Polemone recensitis, sed interdum etiam Neptuno quoque, aliisque offerri consuevisse; quamvis in sacris Neptuni &c. vinum aliquando usurpari liceret. Quod vero Metagitnione mense ignoto Numini *popanum* oblatum dicatur, idemque *popani* nomen in Marmore frequenter occurrat, ad ritum illum referri debet, quo Diis *placentae* Athenis offerri consueverant. Etenim, ut Hesychius ait, Πόπανα sunt πλακέντια ἀπὸ ἄρτε *placentulae ex pane*; longeque clarius Suidas: Πόπανα. πλακέντια πλατέα, καὶ λεπτά, καὶ περιφερῆ. καὶ ἐπὶ τέσσαρσι ποπάνοις ἔθυον βεν, καὶ ἐκάλεν αὐτὸν πέμπτον βεν *Popana placentulae latae, & tenues, & rotundae. Post quatuor popana immolabant bovem, eumque vocabant quintum bovem*: perinde quasi placentulae, quae bovis oblationem praecesserant, bovis instar haberentur. Certe popana prius offerri, mox sacrificia peragi consuevisse Suidas ostendit ubi *popana* προθυμάτων speciem fuisse dicit; idque facile pluribus Aristophanis [3] locis illustrius ostendi posset. Aegre vero intelligi, vel ostendi poterit, cur *popanum* ipsum χοινικίδιον, & δωδεκόμφαλον appelletur; cum ne quidem voces ipse a Scriptoribus usurpatae sint, nullibique *popano* coniungantur. Si quidpiam tamen in tanto veterum Scriptorum silentio conIicere hic liceat, suspicor χοινικίδιον voce mensuram, pondus, aut molem exprimi, quae in oblato popano reperiretur. Etenim, ut varias χοίνικος vocis sensus dissimulem, mensura quaedam hoc nomine exprimebatur, quae duobus fere Ro-

(1) Lib. ad Timae. (2) Suid. (3) In Pluto ver. 660. & 680.

Romanis *ſextariis* aequalis erat, adeoque tritici quidem 30. farinae vero 18. uncias continebat. Itaque, quum ſingulis ſervis, ac domeſticis integra choenicis menſura, veluti demenſum, in ſingulos dies concedi conſueverit, *choenicis* nomine apud Homerum [1], alioſque plures, diurnus hominis cibus deſignatur. Atque hinc fortaſſe corrigendus obiter Heſychii locus ubi legitur: Χοίνικες αἱ ἀπὸ μέρυς τροφαὶ. Guietus hic *μέτρυ* reſcribi iuſſerat. Libentius tamen, atque concinnius hic legerem *αἱ ἡμερότροφαι*, ſive *αἱ ἀμφημερότροφαι*: quod nimirum choenix *diurnum*, vel *quotidianum* victum ſignificet: quum ex choenice qualibet *octo* parvi, *quatuor* autem mediocres panes formarentur, ut a Scholiaſte [2] Ariſtophanis erudimur. Quemadmodum ergo Athenaeus [3] plurimas *placentarum* ſpecies enumerans, *Cotalyſcum* quoque memorat, quae ex *cotyle*, tertia nimirum choenicis parte, conſtabat, ita fieri potuiſſe ſuſpicor ut aliud popani, vel placentae genus *Choenicidion* vocaretur quod integram choenicis menſuram contineret, adeoque ex 18. triticeae farinae unciis conſtaret. Vndenam vero *popanum* ipſum non *χοινικίδιον* modo, ſed etiam *δωδεκόμφαλον* appellatur? Non aliunde ſane, ut opinor, quam quod partes illae, quibus conſtabat, *ὀμφάλυ* umbonis, aut umbilici formam referrent, perinde quaſi integra popani, ſive placentae ſuperficies in duodecim veluti umbones diſtincta, ſive ex duodecim umbonibus compoſita videretur: quemadmodum prorſus, ſi duodecim rotundi panes in molem, placentam, ac ſuperficiem unam diſponantur, *δωδεκομφάλυ* corporis formam exhiberent.

Quandoquidem vero in 10. verſu reperitur ΡΘΟΝΦΑΛΟΝ, idemque nomen in 13 quoque reſtitui debet, ubi legitur ΟΓCΟΝΦΑΛΟΝ, vox iſta eiuſque ſenſus ab altera voce ΔΩΔΕΚΟΝΦΑΛΟΝ diſtingui debet, quae repente ſubiicitur, ſicuti in 19. verſu perſpicue diſerteque *πόπανον χοινικίδιον ὀρθόμφαλον δωδεκόμφαλον νηφάλιον* diſtinguitur. Eiuſmodi vero vox, ſi ad placentae genus, vel popanum referatur (quis enim hic toties in Marmore erratum eſſe, ac ΦΑΛΛΟΝ ubique legendum eſſe putaverit?) porrectum, extenſumque umbonem ſignificare fortaſſe poterit, quem popanum ipſum figura ſua exprimeret, adeoque variis his voci-

(1) Odyſ. XIX. (2) Ad Lyſiſtr. ver. 1209. (3) Libr. XIV. c. 14.

cibus varia libationum , vel oblationum genera designata forent , quae mensibus , mensiumve diebus in Marmore , seu Kalendario memoratis ab Atheniensi Populo, sive peculiari quodam Civium coetu consecranda fuerant.

Atque ista quidem brevissime de eximio hoc Marmoris fragmento dicta sint. Cetera nimirum persequi , hiantesque locos audacius restituere nec iuvat, nec decet ; quum nihil propemodum sani ex superstitibus , vitiatisque laciniis exsculpi posse videatur.

II.

Athenis in duabus Columnis ex Pario Marmore, Inscriptio

in Angliam delata a D. Antonio Askevo Medico

Αλκαμενους Κοσμητευοντος
Εφηβοι

Ερεχθειδος
Αυρ. Δημητριος
Ισιτυχος Ζωπυ.
Ζωπυρος)
Ζωσιμιανος Σοφ
Φανιας Μυςικου
Ηρακλειδης
Αιγειδος
Μεγιστοδωρος
Καρπος
Λεοντιδος
Απελλης Αφροδ
Ευτυχιανος Αφρο
Ασκληπιαδης Απ
Διοκλης, ο και Τρυφ
Λεωνιδης Ζωσι
Ζωσιμος
Ισιδ τος Ερμ
Ευφροσινος Ερμ
Πτο-

Κριτων
Νικων Ευτυχ
Χρυσανθος Σωσι
Αθηναιος Ευκ
Αδρ ανιδος
Κλ Πρωταγορας
Ο.νειδος
Εισιδοτος
Αλεξανδρος Ευτ
Αμμωνιος
Διφιλος Αφρ
Φαρναχης Ελευ
Μακρεινος Φιλο
Αφροδεισιος Φιλ
Κεκροπιδος
Επεραςός Αθηνιω
Κλ Παυλεινος
Κλ Ρητορικος
Υμεναιος Μητρ
Αφρο-

Στεφανος Προ
Μιλων)
Σεραπιακος Ευκ
Φοιβος Δορυφ
Δορυφορος
Κλαυδιος
Αγαθοκλης
Ζωσιμος Αγα
Αρτεμιδωρος Σα
Αντιοχιδος
Αιλ. Διονυσιος
Κλα. Νυμφιος
Ηλιοδωρος Αρκ
Σολων Αρκοκυ
Πρωτοτητος
Διοφαντης Διον
Θρασυβουλος
Ατταλιδος
Π. Αιλ. Διφιλος
Πο-

Πτολεμαιδος
Τιτος)
Νικοςρατος·
Τιμοκρατης. Νεικο.
Ζωπυρος Νεικο
Αυρ Πανταινος
Συμφερων Μελισ
Μελισσος)
Λογος
Ευελπιςος
Ξενοκλης Ονησι.
Ακαμαντιδος
Κρι·

Αφροδεισιος) .
Πατροκλης
Αγαθοπους
Ιπποθωαντιδος
ΘεοφανηςΦιλερωτις
Φιλοκρατης
Διοφαντος Φιλ.
Δυκρατης Φιλ.
Θεοφανης.
Αφροδισιος
Ευποριστος
Αιαντιδος
Στε·

Ποβλιος Τ. Αυρε-
Αττικος. Μητιδεου
κ εχρησαμην δια το
εν τω νομω περι του-
του μηδεν γεγρα-
φθαι, αμωςγε και
τω υιω εχρησαμην
εις ταυτην την
επιμελειαν
Μ Αυρηλιω.
Αλκαμενει Λαμ-
πρει.

Επεγγραφοι.

Κλα. Ονομαςος
Φιλινος Μυστικο
Νεικηφορος Ευαστα.
Ερμοφιλος Ευα
Πομπ. Μαρων .
Ολυμπικος.
Αφροδισιος
Εισιδοτος Αιο.
Βοτρυς
Θιασος
Σμυρνος.

Επεγγραφοι

Περιγενης Τγιν
Αγαθων.
Ευτυχιανος
Δωσιθεος
Ερ. Γανυμηδης
Δαμας:
Κορυμβος·
Ηρακλειδης
Ευγνωμων
.νδαντης.
Ισιδοτος.
Ισιδωρος:
Μαρων,
Επαφρας:

Επεγγραφοι.

Ευτυχης Τα
Πρυμος)
Σωτας Ει
Επικτας
Αττικιων.
Ζηνων,
Πινος.
Νεικιων.
Κλα. Σωτηριων
Αρτεμιδωρος
Σωτηριχος
Ζωσιμος
Δημητριος
Κλ. Ονησιμος
Σμαραγδος

In finiſtra Marmoris parte e regione trium ſuperiorum Claſſium aderant, ſed abque titulo, hae duae ſequentes

Μαξιμος·
Απολλωνι.
Πλατων
Ευκαρπος
Ευτυχης
Λεο.

Συμφορος·
Πανθιων,
Αφροδισιος
Λυκ . . . ας.
Αρτεμας.
Θεος

Λεων
Νωτφορος
Διονυσιος
Ζωπυρος
Μαρκος
Ευφραντικος
Κλ. Ευτυχης
Αθανιων

Θεοδοτος
Αρτεμονος
Σωτηρικος

Alcamene Cosmeta
Ephebi

Erechtheidis
Aurelius *Demetrius*
Isitychus Zopyri
Zopyrus
Zosimianus Soph
Phanias Mystici
Heraclides
Aegeidis
Megistodorus
Carpus
Leontidis
Apelles Aphrodisii
Eutychianus Aphrodisii
Asclepiades Ap.
Diocles, qui & Tryphon
Leonides Zosimi
Zosimus
Isidotus Herm.
Euphrosinus Herm.
Ptolemaidis
Titus
Nicostratus
Timocrates Nico
Zopyrus Nico
Aurelius *Pantaenus*

Criton
Nicon Eutychetis
Chrysanthus Sosimi
Athenaeus Euc.
Hadrianidis
Claudius *Protagoras*
Oeneidis
Isidotus
Alexander Eut
Ammonius
Diphilus Aphrodisii
Pharnaces Eleu.
Macrinus Philo
Aphrodisius Phil.
Cecropidis
Eperastus Athenionis
Claudius *Paulinus*
Claudius *Rhetoricus*
Hymenaeus Metrodori
Aphrodisius
Patrocles
Agothopus
Hippothoontidis
Theophanes Philerotis
Philocrates
Diophantus Philocratis

Stephanus Pr.
Milo
Serapiacus Euc.
Phoebus Dorysphori
Doryphorus
Claudius
Agathocles
Zosimus Agathoclis
Artemidorus Sa.
Antiochidis
Aelius *Dionysius*
Claudius *Nymphius*
Heliodorus Arcocy.
Solon Arcocy.
Prototetus
Diophantes Dionysii
Thrasybulus
Attalidis
Publius *Aelius Diphilus*
Publius Titus *Aurelius Atticus. Hoc usus non sum, quoniam in lege de isto nihil scriptum erat; quoquomodo & eius filio usus sum in hanc curam*

Sympheron Melissi
Melissus
Logus
Evelpistus
Xenocles Onesimi
Acamantidis
Cri-

Adscriptitii

Claudius Onomastus
Philinus Mystici
Nicephorus Evasta.
Ermophilus Eva.
Pompeius Maro
Olympicus
Aphrodisius
Isidotus Aeo.
Botrys
Thyasus
Smyrnus

Eucrates Philocratis
Theophanes
Aphrodisius
Euporistus
Acantidis
Ste-

Adscriptitii

Perigenes Hygini
Agatho
Eutychianus
Dositheus
Herennius Ganymedes
Damas
Corymbus
Heraclides
Eugnomon
. . . dantes
Isidotus
Isidorus
Maro
Epaphras

Marco Aurelio
Alcamene Lamprensi

Adscriptitii

Euthyches Ta.
Prymus
Sosas I
Epistas
Atticion
Zeno
Pinus
Nicion
Claudius Soterion
Artemidorus
Soterichus
Zosimus
Demetrius
Claudius Onesimus
Smaragdus

Maximus
Apollonius
Plato
Eucarpus
Eutyches
Leo
Nosphorus
Dionysius
Zopyrus
Marcus
Euphranticus
Claudius Eutyches
Athanion

Symphorus
Panthion
Aphrodisius
Dyc . . . as
Artemas
Theodotus
Artemonis
Soterichus

No-

Notae in Marmor II.

Nihil est sane cur in eximio, praestantique Marmore nunc illustrando diutius immorer, quum plurima, quae facile afferri possent, opportunius alibi in *Fastis Atticis* demonstraverim; simulque varias, ac dissidentes aliorum sententias perspicuis, ni fallor, certisque rationibus confutaverim. Etenim de *Cosmetis*, *Hypocosmetis* etiam, ipsorumque munere disputavi [1]; veram *Epheborum* aetatem hactenus incertam illustri Demosthenis exemplo, vel testimonio demonstravi [2]; simulque morem illum exposui, quo singulis annis Epheborum series praefixo Archontis Eponymi, & Cosmetae nomine publicis tabulis, atque fortasse Marmoribus etiam inscribebatur. Veram denique, constantemque Tribuum Atheniensium seriem, atque ordinem Eruditis omnibus incompertum partim perspicuis Veterum testimoniis, partim etiam Marmorum praesidio contra Dodvellum, aliosque plures ostendi [3]. Itaque Tribus ipsas hoc uno constantique ordine Athenis recensitas esse probavi, ut primo *Erechtheis*, mox *Aegeis*, *Pandionis*, inde *Leontis* haberetur, quas *Ptolemais*, *Acamantis*, *Hadrianis*, *Oëneis*, *Cecropis*, *Hippothoontis*, *Aeantis*, *Antiochis*, tandemque *Attalis* ordine sequerentur [4]; quemadmodum prorsus illas in triplici Sponiano, ac Riccardiano etiam Marmore recensitas esse observavi. Ceteris autem exemplis, ac monimentis illis perspicuum, ac illustre Marmoris etiam huius exemplum adiungi iam poterit, in quo Tribus ipsae eodem prorsus ordine vel serie memorantur; nisi quod inter *Aegeidem*, ac *Leontidem* unius *Pandionidis* Tribus nomen desideratur; sive quod in Marmore ibi diffracto lacuna & hiatus irrepserit, quem tamen exscriptor omnino dissimulaverit; sive quod exscriptor ex *Aegeide* ad *Leontidem* temere transilierit; sive quod nullus eo anno ex *Pandionide* Tribu Epheborum albo inscriptus fuerit; sive denique quod Ephebi ex Pandionide iampridem inscripti, adeoque etiam Tribus ipsius nomen e Marmore abrasum deinde fuerit, ut in exemplis, ac Moni-

ni-

(1) Tomo II. pag. 143 (2) Ibi pag. 137. (3) Tomo I. pag. 154. (4) Ibi pag. 173.

nimentis aliis obſervatur. Quum tamen *Pandionidis* nomen hic nullibi occurrat, neque conſtantem illum Tribuum aliarum ordinem a me conſtitutum perturbet, manifeſtiſſime inferri debet ordinem ipſum hoc etiam ex Marmore confirmari. Ita quoque, cum Ἐπέγγραφοι in *quinque* veluti ſeries, atque columnas diſpoſiti ſeorſim ab Ephebis aliis extra Tribuum claſſes aut ordines in infima poſtremaque Marmoris parte recenſeantur, facile exinde illuſtrari, vel confirmari fortaſſe poterunt quaecumque de Ἐπεγγράφοις *Adlectis* nempe, vel *Adſcriptitiis* Ephebis alibi diſputavi (1), quod ii nimirum neque Populis, neque Tribubus adſcripti, adeoque nec ipſo civitatis iure donati forent, ſed ἰσοτελεῖς, civibus nempe ſuppares haberentur; ideoque cum Ephebis civibus gymnaſticis ſtudiis exerceri, atque ſeorſim a civibus Epheborum albo inſcribi ſolerent. Quum tamen in hoc ipſo Marmore, quod illuſtrandum ſuſcepi, *Adſcriptitiorum* numerus *Epheborum* numero par obſervetur, vehemens certe ſuſpicio mihi ſuboritur *Adſcriptitios* ipſos, *Epheborum* inſtar, in Athenienſium civium numero habendos eſſe; nec alio prorſus diſcrimine *Ephebos* ab *Adſcriptitiis* diſtingui poſſe, quam quod illi *ſecundum* inter Ephebos annum agebant, hi vero inter Ephebos nuper relati *primum* in hoc militiae genere annum agerent. Etenim, ut opportunius alibi (2) demonſtravi, ii, qui *octavum decimum* aetatis annum impleverant, Ephebis inſcribi tenebantur, donec *viceſimum* aetatis annum egreſſi, in militum albo recenſerentur, eoque muneri, ſive militiae obeundae debito integris *quadraginta* proximis annis adſtringerentur. Hinc eiuſmodi militiae obeundae ſpatium, ſive militaris aetas ἐν τοῖς Ἐπωνύμοις appellabatur, quod initio ducto ab Eponymi Archontis illius anno, quo civis aliquis inter Ephebos admiſſus erat, *quadraginta duo* Archontes Eponymi, adeoque totidem aetatis anni numerandi forent antequam civis ille militiae obeundae legibus ſolveretur. Itaque facile Epheborum nomina publicis monimentis illis ita inſcribi debuerant, atque praefixo Eponymi Archontis nomine ipſorum aetas perſpicue deſignari, ut repente intelligi deprehendique poſſet an Ephebus ille *primum*, vel *ſecundum* militiae an-

(1) Faſt. Attic. Tom. II. pag. 191. (2) Faſt. Attic. Tom. II. pag. 135.

annum ageret. Id vero nitide diserteque praestari poterat si solo *Epheborum* nomine antiquiores Ephebi, ii nempe, qui superioris Archontis anno primum inscripti *vicesimum* aetatis, atque *secundum* militiae annum agebant, vocarentur; *Adscriptitii* vero, sive *Adlecti* dicerentur illi, qui tunc primum inter Ephebos cooptati in *undevicesimo* aetatis, ac *primo* militiae anno versabantur. Sin vero *Ephebi* nomine promiscue designarentur illi, qui vel *primum*, vel *secundum* inter milites, ac Ephebos annum agebant, vera atque accurata militaris aetas, quae civium alicui obeunda fuerat, obscura atque incerta foret, neque ex publicis monimentis illis accurate deduci posset. Itaque *Ephebi* nomine in nostro Marmore, aliisque pluribus cives illos indicatos existimo, qui secundum huius militiae annum agerent; *Adlectos* vero, vel *Adscriptitios* vocari censeo, qui nuper eius Archontis anno labente Ephebis aliis adiecti, recensque adscripti forent; proximoque demum anno nobiliori *Epheborum* nomine appellandi, adiectaque Tribuum serie recensendi fuerant.

Eiusmodi vero opinionem, hoc est *Adlectorum*, *Epheborumque* discrimen hic a me constitutum ex ipso quoque Epheborum numero, qui in Marmore recensentur, inferri, vel confirmari posse putaverim. Siquidem in Riccardiano Marmore, ut alibi (1) observavi, 30. Epheborum nomina adhuc supersunt, totidemque prorsus una cum Tribuum nominibus excidisse videntur, quibus Ἐπέγγραφοι facile subiecti fuerant. In Sponiano Marmore 68. Epheborum nomina Tribubus subiecta reperiuntur, atque in insigni alio Marmore perspicue legitur quod *Cl. Attali* Archontis anno Ephebi (Adlectis scilicet una computatis) fuerunt *duo ac ducenti*. Itaque, nisi Adlecti quoque in *Epheborum* numero recensendi forent, in nostro Marmore 70. solum Ephebi eius Archontis anno admittendi essent, quod a superiori *ducentorum* Epheborum numero plurimum dissidet. Sin vero sub *Ephebi* nomine ipsi quoque *Adlecti* comprehendi debeant, ut longe verisimilius esse iam dixi, iam fere 140. Epheborum numerus hic haberetur, quod cum Cl. Attali Marmore magis conspirat.

Ce-

(1) Tom. II, pag. 145.

Ceterum Ephebis illis, qui aut praefixis Tribuum nominibus, aut seorsim in nostro Marmore recensentur, *Alcamenes* veluti *Cosmeta* praefuisse dicitur; nullusque dubito, quin in Marmoris titulo, qui prorsus excidit, tum Archontis Eponymi tum integrum *M. Aurelii Alcamenis* nomen inscribi debuerit. Siquidem in postrema Marmoris parte perspicue legitur non *Titum Aurelium Atticum*, cui fortasse Cosmetae munus obtigerat, sed eius filium *Marcum Aurelium Alcamenem Lamprensem* Cosmetae munus gessisse, perspicueque dicitur. *T Aurelium Atticum* ea de causa posthabitum, vel repudiatum fuisse διὰ τὸ ἐν τῷ νόμῳ περὶ τέτυ μηδὲν γάγραφθαι *propterea quod in lege nihil de isto praescriptum foret.*

Itaque in Marmore non Μὴ τῇδε, sed Μὴ τῷδε, rescribi debet; atque post vocem Πέβλιος hiatus aliquis admittendus erit, in quo civis, ac Ephebi, nomen *Publii* praenomini subiiceretur, moxque *Cosmetae* titulus exprimeretur, qui *T. Aurelio Attico* pridem concessus, moxque in *M. Aurelium Alcamenem* translatus fuit. Quandoquidem vero in postrema ipsa Marmoris parte vox ἐχρήσαμην semel iterumque occurrit, hoc est peculiaris quidam civis veluti loquens inducitur, id facile de *Gymnasiarcha* intelligendum suspicor, cui fortasse *Cosmetae* eligendi cura, atque autoritas concessa fuerat, nisi de Cosmeta ipso aliquid in lege praescriptum foret. Hinc in ipsa Marmoris fronte non modo Eponymi Archontis, sed *Gymnasiarchae* quoque nomen praecesserat, ut in Marmoribus aliis conspicitur; adeoque facile Gymnasiarcha ipse in extrema Marmoris parte loquens inducitur.

Id vero in hac postrema Marmoris nostri periodo observari merito poterit quod in Apographo quidem versu 87. reperitur ἀμῶϛτε, sed ibi tamen legendum esse putavi ἀμῶϛγε, ut exinde sensus aliquis exsculperetur. In Etymologo quidem, Hesychio, Harpocratione, & Lexicographis aliis ἀμωϛγέτως invenitur; nullibi tamen aut ἀμῶς, aut ἀμῶϛγε observatur; quinetiam Etymologus asserit ab Atticis non ἀμωσγέπως, sed ἀμηγετη usurpari. Marmoris tamen huius exemplo confirmari poterit ab Atticis etiam ἀμωσγέπως, atque insuper etiam ἀμῶσγε, sive si libeat, ἀμῶϛτε subinde usurpatum esse eodem prorsus sensu, quo ἀμηγέπη di-

ce-

dicebatur; ut proinde ſenſus ſit M. Aurelium Alcamenem Titi Aurelii Attici filium *quodammodo* patri ſuffectum fuiſſe, ut Coſmetae munus obiret.

Sed, ne minutioribus iſtis immorer, plurima nominum compendia in Marmore obſervari debent, quae ceteris *Graecorum Notis* a me recenſitis adiungi poterunt; quumque plura id genus compendia nonniſi Romana praenomina cenſeri debeant, ac interdum etiam in Marmore Romana nomina Graecis admixta reperiantur, perſpicue inferri debet Epigraphem hanc ſub Caeſaribus exaratam eſſe, quum Romanorum plurimi Athenienſis civitatis iure donari coeperunt; quemadmodum ex ipſo quoque *Hadrianidis* Tribus nomine manifeſtiſſime apparet ipſam vel Hadriani, vel ſequentium Caeſarum aetate poſitam fuiſſe.

III.

Athenis

In Marmoris fragmento

. . . φικιος Ξενοφωντος	Εισιδωρος
. . . δωρος	Στειριεις
. . . ος Αθηναιου	Διοδωρος Ζωσιμου
. . . φοδιτος Αθηναιου	Ζωσιμος Πυλυβιου
. . . χος Αντιοχου	Κα. Κορνηλιανος
. . . ελλην	Η.. αιος Αφροδισιου
. . . . ΠΡΑσιεις	Αγγελῆθεν
. . . . Λεονιδο . .	Εισιδορος Φηλικος
Γραμματευς βουλευτων Ιωνικος Αβρωνος	
Αισιτοι	
. . . . . Ιεροφαντης	Γραμματευς βουλης και
. . . . . Δαδουχος	δημου Αχα..ιος θλαδαμιπρου
. . . . . Ιεροκηρυξ	περι το βημα ... ωστος
. . . . . λης και δημου	Αντιγραφευς . . . . .
. . . . . ος Αθηνοδωρου	Ιεραυλης . . . . δοτος
. . . .	Υπογραμματευς. . . .ιος

. . . *phicius Xenophontis*	*Isidorus*
. . . *dorus*	*Stirienses*
. . . *us Athenaei*	*Diodorus Zosimi*
. . . *phodotus Athenaei*	*Zosimus Polybii*
. . . *chus Antiochi*	*Caius Cornelianus*
. . . *ellen*	*E . . aeus Aphrodisii*
. . . . . *Prasienses*	*Angelenses*
. . . . *Leonidis*	*Isidorus Felicis*
Scriba Senatorum	*Ionicus Abronis*
Aesiti	
. . . . . Hi*erophanta*	*Scriba Senatus, &*
. . . . . *Daduchus*	*Populi Acha . . us . . Lampri*
. . . . . *Sacer Praeco*	*Assistens ad tribunal . . . ortus*
Praeco Senat*us, & Populi*	*Contra Scriba . . . . .*
. . . . . *ius Athenodori*	*Hieraules . . . dotus*
	Sub-Scriba . . . ius

Notae in Marmor III.

Quemadmodum veram Tribuum Atheniensium seriem superiori Marmore confirmari posse iam vidimus, ita quoque Marmoris huius praesidio, quamvis hoc mutilum, maximaque ex parte evanidum sit, vera quorumdam Populorum Tribus ostendi, vel confirmari facile poterit. Itaque, si fragmentum hoc cum ceteris Marmoribus a me iampridem editis [1] conferatur, perspicue apparet in illo Tribus cuiusdam, quae *Prytaniae* munere fungebatur, *Prytanes*, consuetaque methodo *Aesitos* etiam memoratos fuisse; quumque *Stirienses*, & *Angelenses* Atticae Populi, quos adhuc in Marmore superstites esse conspicimus, ad *Pandionidem* Tribum spectarent, Prytanes omnes, qui in dextera Marmoris parte recensiti fuerant, ad Pandionidem ipsam referri debent. Hinc in 7. versu supplendum, legendumque suspicor Πρασιεῖς, cum *Prasienses* in Pandionide censerentur, ut ex monimentis aliis apparet; sicuti vicissim ex nostro Marmore demonstratur *Prasienses* ipsos, *Stirienses*, & *Angelenses* prorsus in una eademque Tribu collocandos esse. Quod

(1) Tom. II. pag. 208.

Quod vero ad *Hierophantam*, ceterosque pertinet, qui praefixo *Aesitorum* titulo mox recensentur, de ipsorum singulis opportune iam disputavi (1). Illud unum hic observari maxime velim quod *Senatorum*, hoc est Prytanum, *Scriba* dicitur *Ionicus Abronis filius*, qui in Sponiano Marmore (2) *Theopompi* Archontis anno inter *Paeanienses* Prytanes, adeoque in ipsa *Pandionide* Tribu recensetur; quumque in eodem ipso Sponiano Marmore inter Angelenses *Isidorus Felicis* occurrat, qui in nostro quoque Marmore *Angelensibus* ipsis tribuitur, manifeste deduci poterit, quod haec duo Marmora diversis annis adscribi debent, quamvis una prorsus atque eadem aetas utrique tribuenda sit, qua *Theopompum Thalami filium Paeaniensem* Archontis Eponymi munere perfunctum esse iam vidimus.

IV.

Athenis

In columna quadam in Templo Thesei

Χολαργεις
Αντιφων Δημητριου
Μ νανδρος
Αλκιβιαδης
Ερεν. Φιλητος
Ονησιμος)
Ευκαρπος Αχαικου
Κλ. Αλυπος
Κικυννεις
Ευκρατης Σελευκου
Σελευκος
Ηρεσιδαι
Ονησιμος Διονυσιου
Στρατων
Παπιανος Στρατωνος
Αγαθημερος Ασκληπιαδου

(1) Tom. II. pag. 148. (2) Pop. Attic. art. 146. Fast. Attic. Tom. II. pag. 200.

Ερμειοι
Θεότιμος Τρυφωνος
Ολυμπιοδωρος
Αφροδισιος Απολλωνιου
Πειναριεροκηρυξ
Κηρυξ βυλης και δημου
Γοργιας Αχαρνευς
Γραμματευς βουλης και
δημου Μαρκος Ευκαρ-
πιδου Αζηνιευς:
Γραμματευς κατα Πρυτα-
νειαν Μουσαιος Φυλασιος
Αντιγραφευς. Δημοσε-
νης. Σουνιευς
Ιεραυλης Ευχαριςος Παρα-
μενου Επιεικιδης.
Υπογραμματευς Επιδοτος:
Επι Σκιαδες Αφροδιτιος

Cholargenses
Antipho Demetrii
Menander
Alcibiades
Herennius Philetus
Onesimus
Eucarpus Achaici
Claudius Alypus
Cicynnenses
Eucrates Seleuci
Seleucus
Iresidae
Onesimus Dionysii
Strato
Papianus Stratonis
Agathemerus Asclepiadis
Hermeii
Theotimus Tryphonis
Olympiodorus

Aphro-

Aphrodisius Apollonii
Pinarius Sacer Praeco.
Praeco Senatus, & Populi
Gorgias Acharnensis.
Scriba Senatus, &
Populi Marcus Eucarpidis Azeniensis.
Scriba Prytaniae tempore *Musaeus Philasius.*
Contra-Scriba Demosthenes Suniensis.
Sacer Tubicen Eucharistus Paramoni Epilcida.
Sub-Scriba Epidotus.
Tholo praefectus Aphrodisius

Notae in Marmor IV.

Mutila haec Epigraphe superioris instar Tribus cuiusdam *Prytanes* complectitur, qui ad *Acamantidem* Tribum Prytaniae munus tunc obeuntem certissime referri debent, ut ex superstitibus adhuc Populorum quorumdam nominibus perspicue apparet. Etenim *Cholargenses*, *Iresidae*, *Hermeii* Atticae Populi *Acamantidi* inscripti fuerant, ut variis Scriptorum testimoniis erudimur, idque nunc primum Marmorum quoque praesidio confirmatur. *Cicynnenses* etiam Acamantidi subiectos esse Scriptorum, Sponianique Marmoris testimonio compertum fuerat, idque perspicue ex Marmoris huius fragmento comprobatur.

In *Aesitis* autem illis, qui mox subiiciuntur, observari merito poterit quod neque *Praeco*, neque Senatus Populique *Scriba*, neque *Contra-Scriba*, ne quidem ipse Prytaniae, sive Acamantidis Tribus Prytaniae munere fungentis *Scriba* ex Acamantide ipsa selectus erat; quamvis in superiori Marmore Pandionidis Prytaniae Scriba ex eadem ipsa Pandionide Tribu electus esset: quod argumento esse poterit eiusmodi Scribarum munus solo sortis suffragio concedi consuevisse. Observari etiam poterit quod inter Ministros alius Aphrodisius etiam ΕΠΙ ΣΚΙΑΔΟΣ, prorsus ut

in

in Sponiano Marmore, recenſetur, de quo plura ſuis in locis opportune diſſerui (1). Vbi vero in 21. verſu legitur Πεινωριεροκερυξ, ſupplendum exiſtimo Πεινάριος Ἱεροκήρυξ, quum in Sponiano etiam Marmore (2) Πεινάριος Φιλήμονος habeatur.

V.

Athenis

In columna in Templo Theſei, nunc S. Georgii

Αγαθη Τυχη

Επι Αρχοντος ΤΙ . Νηι . . . ο . . τικου Βησαι-
εως Στρατηγουντος επι τα οπλα Βαλεριου
Μαρερτινου Μαραθωνιου, Η̄ Πρυτανειας
ο Γραμματευς των βουλευτων της Ακαμαν-
τιδος φυλης Φιλουμενος Ερωτος Κεφαληθεν
τιμησας τους συναρχοντας, και τους Αισι-
τους ανεγραψεν
Σφηττιοι
Λυσιμαχιδης Π°
Α . . Δημοσθενης
Ευφροσυνος
Ευμενης
Απολλωνιος
Επιγονος * Μαρκου — Sched. Επιγονες
Ιπποκρατης Μαρκου
Αριστειδης
Β . . . διος Αριστειδου
Διονυσιος Προσδοκιμου
Αβασκαντος Ασκληπιαδου
Λυσιμαχιδης
Αγαθοκλης Ευμενους
Ηρακλειδης
Νηρευς Αλεξανδρου
Θορικιοι

Μεν

(1) Tom. II. pag. 152. (2) Pop. Attic. art. 146.

Μεη επι βωμω
Αττικος Γλαυκωνο..
Νεικερος Επικτητου
Κυρτειδαι
Αγαθων Φοιβου
Ζηνων
Ε.. Απολλωνιος
..ε Κορνηλιανος
Ολεργεις
Π... υσυνναχωρως
Αριστειδης Διονυσιου
Σωσιμος Διονυσιου
Νεικων
Ηρεσιδαι
Διονυσιος

Quod faustum sit

Sub Archonte Tiberio . . . . tico Besaeensi, Armorum Praefecto Valerio Mamertino Marathonio, octava Prytania, Scriba Senatorum, seu Prytanum, *Acamantidis Tribus Philumenos Erotis Cephalensis honorans magistratus collegas, & Aesitas inscripsit.*

Sphettii

Lysimachides Po.
A . . . Demosthenes
Euphrosinus
Eumenes
Apollonius
Epigonus Marci
Hippocrates Marci
Aristides
B . . . dius Aristidis
Dionysius Prosdocimi
Abascantus Asclepiadis
Lysimachides
Agathocles Eumenis

Hera-

Heraclides
Nereus Alexandri
Thoricii
Me . . adſtans Altari
Atticus Glauconis
Nicerus Epicteti
Cyrtiadae
Agatho Phoebi
Zeno
E . . . Apollonius
. . . e Cornelianus
Cholargenſes
P . . . yſynnacorus
Ariſtides Dionyſii
Zoſimus Dionyſii
Nicon
Ireſidae
Dionyſius

Notae in Marmor V.

Eiuſmodi Marmor, ac cetera, quae mox conſequuntur, non modo *Prytanes*, *Aeſitos*, Atticaeque *Populos* exhibent; verum etiam nova, atque hactenus incognita *Archontum* Athenienſium nomina ſuppeditant, quae nunc primum feliciter in lucem eruta Eponymorum Archontum Faſtis adiungi debent.

Atque, ut ab ipſo Archontis Eponymi nomine exodiar, is in evanido, obſcuroque Marmore Τι . . νηι . . ο . . . . τικος Βησαιευς *Tiberius . . nei . . o . . . ticus Beſaeenſis* vocatur, adeoque facile *Tiberii* praenomen, ſimulque vel *Attici*, vel *Pontici* cognomen reſtitui poterit. Quandoquidem vero in alio Marmore, quod VIII. numero mox proferetur, civis quidam, qui *Praeconis* munere tunc fungebatur, . . . νιος Α᾽πιος Α᾽ττικος Βησαιεὺς occurrit, initio ſuſpicabar unum eumdemque civem hunc eſſe poſſe, qui deinde Eponymi Archontis dignitatem obtinuerit, adeoque in Marmore legendum eſſe ΕΠΙ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΤΙΒΕΡΙΟΥ ΑΠΠΙΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ ΒΗΣΑΙΕΩΣ *ſub Archonte Tiberio Appio Attico Beſaeenſi*. Verum, quum in Sponii [1], Mar-

(1) Pop. Attic. artic. 146.

Marmore, quod opportune iam protuli [1], perſpicue legatur ΕΠΙ ΤΟΥ ΜΕΤΑ ΤΕ ... ΝΙΟΝ ΠΟΝΤΙΚΟΝ ΑΡΧΟΝΤΑ ΕΝΙΑΥΤΟΥ *anno poſt Te ... nium Ponticum Archontem*, alibique . . ΝΙΟΝ ΠΟΝΤΙΚΟΝ ΒΗΣ . . habeatur, unius eiusdemque *Te .... nii Pontici* Archontis nomen in utroque Marmore haberi poſſe obſervavi; adeoque nihil hic temere definiendum eſſe putavi. Si alterutrum tamen ex nominibus illis eligi debeat, facilius *Tiberium Appium Ponticum* ſeligerem, non modo quod *Beſaeenſis* Populus utrobique exprimatur; verum etiam quod ſuperſtites characterum laciniae hoc facilius nomen admittant. Quod ſi fortaſſe cui libeat coniecturam aliam amplecti, is Archontem hunc proxime ante *Theopompum Thalami Filium Paeanienſem* Faſtis Atticis inſcribat, qui μετὰ Τε .... νιον Πόντικον imperavit; ut proinde *Tiberius*, *Theopompus*, *Mamertinus*, & *Iceſius*, qui mox proferentur, iisdem temporibus ordine fere ſibi ſuccedentes Archontum Faſtos impleverint.

Praeter Archontis Eponymi nomen, *Strategi* etiam nomen in Marmore occurrit, quod in eximio quoque Marmore factum conſpicitur; quod in Faſtis Atticis ex Grutero iam protuli [2]. Ea vero dignitas, praeclarumque munus *Valerio Mamertino Marathonio* conceſſum dicitur, qui mox, in ſequenti Marmore addito *Marci* praenomine velut Eponymus Athenis Archon occurret. Quandoquidem vero nitide, diſerteque dicitur *Acamantidem* Tribum tunc Prytaniae munere perfunctam eſſe, eiuſque *Scribam Philumenum Erotis filium Cephalenſem* Prytanes collegas hoc monumento honoraſſe, dubitari certe vix poterit quin abſoluto iam Prytaniae tempore monimentum hoc excitari, publicoque monimento Prytanum nomina inſcribi debuerint; poſtquam nempe integro Prytaniae tempore rite, honeſteque ſuo munere perfuncti fuerant. Itaque, licet voces illae Η̄ Πρυτανείας ambiguae ſint, adeoque vel *Prytaniam octavam*, vel *octavum Prytaniae diem* exprimere poſſe videantur, perſpicuum eſt tamen ſolum Prytaniarum ordinem hic deſignari, quod nempe illius Archontis anno Acamantis Tribus *octavum* in Prytaniarum ordine locum obtinuit. Id vero clarius, ac illuſtrius etiam apparet ex Marmore, quod

d num.

(1) Tom. II. pag. 199. & 203. (2) Tom. I. pag. 42.

num. IX. proferetur. Siquidem in illo perſpicue dicitur honores Diodoro cuidam decretos *ἐπὶ τῆς Αἰαντίδος ἑβδόμης Πρυτανείας ... ὀγδόῃ τῆς Πρυτανείας*; adeoque primum Prytaniae ſeries, ſitus, ac numerus deſignatur, deinde vero Prytaniae, vel menſis civilis dies exprimitur. Ergo voces illae H̄ Πρυτανείας ſolum Prytaniae ſitum, aut ordinem ſignificant; idemque prorſus de Marmoribus etiam aliis intelligi debet, in quibus Πρυτανείας ΙΓ., ſive ἐπὶ τῆς Β. Πρυτανείας occurrit, adeoque exprimitur Pandionidem Tribum *decimotertio*, Acamantidem vero *ſecundo* loco Prytaniae munere perſunctam eſſe.

Exinde vero celebris illa Dodvelli ſententia manifeſtiſſime refelli debet, qui quum veram Tribuum, ac Prytaniarum ſeriem explorandam ſuſcepiſſet, eamque demum ex Demoſthene, Thucydide, aliiſque Scriptoribus ſe deprehendiſſe putaret, *Pandionidi primum*, Acamantidi *ſeptimum*, Acantidi *decimum* locum conceſſit [1]; quum tamen, ut rationes illas diſſimulem, quibus alibi inſignem hunc Cl. Viri errorem opportunius confutavi, in tribus hiſce Marmoribus Acamantidi quidem *octavus*, Pandionidi *tertius decimus*, mox Acamantidi *ſecundus*, Acantidi demum *ſeptimus* locus concedatur; quod nimirum Tribuum quidem ordo, ac ſitus ſemper unus idemque foret, ut in illuſtrando II. Marmore iam obſervavi; Tribuum vero Prytaniae munus obeuntium ſeries fortuita, ſinguliſque annis diverſa foret; adeoque Acamantis ipſa modo *ſecunda*, modo *ſeptima*, modo *octava* imperaſſe, vel praeſediſſe deprehendatur, quamvis in vero conſtantique Tribuum ordine ſemper *quinto* loco recenſeretur.

Proxime poſt *Archontis*, *Strategi*, *Scribae*, ac *Prytaniae* nomen, *Prytanes* ipſi, ſervato praefixoque *Populorum* nomine recenſentur. Itaque *Sphettus*, *Thoricus*, *Cyſtiadae*, *Ireſidae* nominantur, quorum ſingulos ad *Acamantidem* Tribuum ſpectaſſe variis Scriptorum teſtimoniis innotuerat, nuncque primum Marmorum quoque praeſidio confirmatur; idque de *Cyrtiadis* praeſertim iucundum eſſe debet, quum ii Scriptoribus aliis ignoti ab Heſychio ſolum memorentur; quamvis ille *Cyrtiadas*, Marmor vero noſtrum *Cyſtidas* ipſos

(1) Vid. Faſt. Att. Tom. I. pag. 120.

ipsos appellaverit, neque facile deprehendi possit an Hesychio potius, an Marmori fides habenda sit. Vbi tamen in hoc Marmore, itemque in IV. legitur Ἡρέσιδαι, rescribendum puto Εἰρέσιδαι, ut in Scriptoribus observatur. Denique in Marmore Ὀλεργεῖς inter alios Acamantidis Populos recensentur; atque, ubi Marmor ipsum rite accurateque exscriptum fuerit, novus Atticae Populus hactenus incognitus hic haberetur. Quum tamen Χολαργεῖς, *Cholargenses* nempe, iam noti fuerint, iique Stephano, Hesychio, Harpocratione, Suida, & Aristophanis Scholiaste testibus in *Acamantide* censerentur, solo quadratarii, vel exscriptoris vitio factum putaverim ut hic Ὀλεργεῖς pro Χολαργεῖς exaratum fuerit; adeoque illud unum ex Marmore deduci poterit quod *Cholargenses* in Acamantide Tribu certissime censerentur. Quod si nullus Atticae Populus hactenus incognitus ex hoc ipso, ceterisque Marmoribus exsculpi potest, opportune tamen indicasse libet Populum quemdam Sigonio, Meursio, Sponio, mihique ipsi pridem incompertum ex Etymologo nuper affulsisse, qui proinde ceteris Atticae Populis a me recensitis adiungi debet. Etenim Etymologus qui pleraque ex antiquis Scriptoribus excerpserat, ait: Γεφυρεῖς. Δῆμος Ἀττικὸς, ὅθεν ἡ Γεφυραῖα Δημήτηρ. Εἴρηται ἀπὸ τοῦ ἔχειν γέφυραν, δι' ἧς ἐπὶ Ἐλευσῖνα κάτεισιν οἱ Μύσαι *Gephyrenses. Populus Atticae, unde Gephyraea Ceres.* Populus autem ille sic *appellatur ex eo quod pontem habeat, per quem* Ceteris *Mystae in Eleusinem transeunt.* Itaque hic *Gephyrensium*, sive *Pontanorum* Populus inter Athenas, ac Eleusinem, circa Cephisum amnem constitui debet, quem Mystae Eleusinam contendentes transibant.

VI.

Athenis

In Columna in Templo Thesei nunc S. Georgii

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ

ΕΠΙ ΑΡΧΟΝΤΟΣ Μ. ΒΑΛΕΡΙΟΥ ΜΑ
ΜΕΡΤΙΝΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΥ ΠΡΥ
ΤΑΝΕΙΑΣ ΙΓ ΟΙ ΠΡΥΤΑΝΕΙΣ ΤΗΣ

ΠΑΝΔΕΙΟΝΙΔΗΣ ΦΥΛΗΣ ΤΙΜΗ
ΣΑΝΤΕΣ ΕΑΥΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΙΣΙ
ΤΟΥΣ ΑΝΕΓΡΑΨΑΝ

ΜΝΥΜΟΣ	ΦΛΕΥΘΥΚΟΜΑΣ	
ΠαιανιΕΙΣ	ΚΥΔΑΘΗΝΑΙΕΙΣ	
. . . . ΝΟΣ	ΣΑΓΚΙΟΣ ΒΑΚΧΙΟΣ	
. . . . ΝΩΝΟΣ	ΔΑΣΟΥ Μ. ΘΑΛΗΣ ΠΡ	
. . . . ΛΙΟΣ ΦΙΝ . .	* ΔΑΣΟΥ Μ. ΘΑΛΗΣ ΝΕ *	deeſt in
ΘΕΟΦΙΛΟΣ	ΔΑΣΟΥ Μ. ΝΙΚΟΚΡΑΤΗΣ	Sched.
ΤΙΜΟΘΕΟΣ	ΗΛΙΟΔΩΡΟΣ ΑΡΤΕΜΟΝΟΣ	
..... Ν ΗΡΑΚΛΕΙΔΟΥ	ΑΡΤΕΜΩΝ ΑΡΤΕΜΟΝΟΣ	
. . . ΝΟΚΛΗΣ	ΚΕΛΑΔΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ	
. . . . ΕΙΟΣ)	ΤΡΥΦΩΝΙΟΣ ΚΕΛΑΔΟΥ	
. . . ΟΣΘΕΝΗΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΕΛΑΔΟΥ	
. . . ΝΗΣΙΟΣ) Μ . . .	ΦΛ. ΔΙΟΤΙΜΟΣ	
.... ΗΣ ΟΝΗΣΙΚΡΑΤΟΥ	ΚΛ. ΖΗΘΟΣ	
. . . . . ΙΟΣ	ΖΩΠΥΡΟΣ ΕΙΣΙΔΟΤΟΥ	
. αΝΤΕΡΩΣ	ΕΙΣΙΔΟΤΟΣ	
. . . .	ΣΤΕΙΡΙΕΙΣ	

. . . .

ΤΑΜΙΑΣ	ΕΥΤΑΞΙΑΣ	ΕΥΤΑΞΙΑΣ
ΕΠΕΡΑΣΤΟΣ	ΑΜΦΙΩΝ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΜΕΝΑΝ	ΣΟΣΙΒΙΟΥ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΔΡΟΥ	ΕΡΩΙΑΔΗΣ	ΚΗΦΕΙΣΙΕΥΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΕΞ ΟΙΟΥ

Quod bene vertat

Sub Archonte Marco *Valerio Mamertino Marathonio, Prytaniâ decimatertia Prytanes Pandionidis Tribus honorantes ſeipſos, & Aeſitos inſcripſerunt*

Mnymus	*Flavius Euthycomas*
Paeanienſes	*Cydathenaei*
. . . . *nus*	*Sancius Bacchius*
. . . . . . *nonis*	*Daſi* f. Marcus *Thales ſenior*
. . . . *lius Phin*	*Daſi* f. Marcus *Thales iunior*

Theo-

Theophilus	*Dasi f. Marcus Nicocrates*
Timotheus	*Heliodorus Artemonis*
. . . . *o Heraclidis*	*Artemon Artemonis*
. . . . *nocles*	*Celadus Dionysii*
. . . . . *ius*	*Tryphonius Celadi*
. . . *osthenes*	*Demetrius Celadi*
. . . *nesius M . . .*	*Flavius Diotimus*
. . . . *es Onesicratis*	*Claudius Zethus*
. . . . *ius*	*Zopyrus Isidoti*
Anterus	*Isidotus*
. . . .	*Stirienses*

. . . .

Quaestor	*Ordinis* curator	*Ordinis*
Epcrastus	*Amphion*	*Demetrius*
Menan-	*Sosibii*	*Demetrii*
dri	*Eroeades*	*Cephisiensis*

Alexander Alexandri Oëensis

Notae in Marmor VI.

Haec Epigraphe iampridem Athenis a Cyriaco exscripta fuerat, atque inter editas ipsius Inscriptiones pag. 15. num. 96. reperitur. Eam tamen hic iterum proferre libuit non modo quod illam quoque in eximiis Cl. Maffeii Schedis invenerim; verum etiam quod in iis ea longe plenior, atque accuratior occurrat. Ac certe quidem Cyriaci exemplar, quod ipse quoque in *Fastis Atticis* (1) exhibui, non modo dexteram ac depravatam Marmoris partem omnino praeterit; sed etiam Populorum seriem mire perturbat; perinde quasi inter Παιανιεῖς, & Κυδαθηναιεῖς nihil omnino interiectum foret, voxque Στειριεῖς ad civium nomina, quae praecesserant, referri debeat: quum tamen in Maffeii Apographo omnia nitide accurateque exponantur, ac *Prytanes*, praefixo Populi nomine, consueta methodo memorentur, quibus in postrema Marmoris parte *Aesiti* subiecti fuerant, atque inter illos Ταμίας *Quaestor*, itidemque Εὐταξίας, hoc est ordini Praepositi recensebantur, de quibus opportune iam alibi disputavi. Itaque id unum hic obiter observasse iuverit; quod Mar-

(1) Tomo II. pag. 204.

Marmoris huius praesidio confirmatur *Paeanienses*, *Cydathenaeos*, & *Stirienses* in Pandionide Tribu recensitos esse, ac Pandionidem ipsam huius Archontis anno in Prytaniarum ordine *decimumtertium*, extremumque locum occupasse; adeoque Marmor post Hadriani Caesaris initium excitatum esse, postquam nempe *decimatertia* Tribus in Caesaris ipsius honorem instituta, atque *Hadrianis* vocata fuit.

Ceterum adiecisse libet post vocem Ἀνέγραψαν hiatum aliquem admittendum videri, qui *Populos* alios, ipsisque inscriptos *Prytanes* absorbuerit, ut proinde in dextera quidem columna Μνυμος *Mnymus*, in sinistra vero Φλ. Εὐθυκόμας *Flavius Euthycomas* superfuerint; nisi fortasse cui libeat unicum modo nomen hic suspicari, quo Prytanum Scriba, ut in Marmoribus aliis, indicaretur.

Denique in hoc ipso Marmore observari debet quod inter Cydathenaeos *Heliodorus Artemonis* filius, ac *Artemon* ipse recensentur, eademque prorsus nomina inter Cydathenaeos illos occurrunt, qui in *Theopompi* Archontis Marmore veluti Prytanes recensentur (1), adeoque *M. Valerii Mamertini* annus a *Theopompi* Archontis anno plurimum distare non poterit, quod inferius argumentis aliis ostendam. Quandoquidem vero *Alexander* ille *Oëensis*, qui postremo loco memoratur, inter *Aesitos* recenseri debuit, facile titulus ipsi praefixus evanuit; quum certe vel *Scribae*, vel alterum ex nominibus illis affingi ipsi debeat, quae in Aesitorum serie in Marmoribus aliis observantur.

VII.

Athenis

In Columna in Templo Thesei nunc S. Georgii

Αγαθη Τυχη

των Σεβαστων Μ. Αυρηλιου Αντωνινου
και Αυρηλιου Βηρου Αρμενιακων Παρθι-

κων

(1) Fast. Attic. Tom. II. pag. 199.

κων Μεγιϛων. Του μετα Μαμερτινον Αρ-
χοντος ενιαυτου, Στρατηγουντος επι τα ο-
πλα Αυρηλιου Φιλημονος Φιλαιδου επι της Β
Πρυτανειας, οι Πρυτανεις της Ακαμαντιδος
φυλης τιμησαντες εαυτους, και τους Αισιτους
ανεγραψαν.

Σφηττιοι
Διοφαντος
Απολλιος Νεοκλης
Ευκαρπος Θεοδοτου
Αυλος Χαρεισιου
Σωκρατης)
Πομπωνιος Αξιου
Επικτητος Φιλερωτος
Εισιδοτος Ζωσιμου
Καικιλιος Αλεξανδρου
Εισιδοτος)
και Φανιας
Καλλιγενης Λυσιμαχιδου
Ασκληπιαδης Σωσιμου
Κεφαληθεν
Προσδεκτος Πιστοκρατους
Φιλουμενος Ερωτος
Πρειμος Ερωτος
Θορικιοι
Ηρακλεων Τιμοκρατους
Εκ Κεραμεων
Πιστος)
Γραμματευς βουλευτων Ξ κνων
Επονυμος Ικεσιος Θεογενους
Αισιτοι
Φλ. Ιεροφαντης
Πομ. Δαδουχος

Bonae Fortunae

Augustorum Marci *Aurelii Antonini*,
& Aurelii Veri Armeniacorum, *Parthicorum Maximorum Post Mamertinum Archontem anno*, *Praefecto Armorum*

Aure-

Aurelio Philemonis Philaida, secunda
Prytania, Prytanes Acamantidis
Tribus honorantes seipsos, & Aesitos
inscripserunt.
Sphettii
Diophantus
Apuleius Neocles
Eucarpus Theodoti
Aulus Charisii
Socrates
Pomponius Axii
Epictetus Philerotis
Isidotus Zosimi
Caecilius Alexandri
Isidotus & Phanias
Callirenes Lysimachidis
Asclepiades Zosimi
Cephalenses
Prosdectus Pistocratis
Philumenus Erotis
Primus Erotis
Thoricii
Heracleo Timocratis
Ceramenses
Pistus
Scriba Senatorum Zeno.
Eponymus Icesius Theogenis.
Aesiti
Flavius Hierophanta
Pomp. Daduchus

Notae in Marmor VII.

Marmoris huius frontem solemnis illa Atheniensium formula exornat Ἀγαθῇ Τύχῃ, quae in plurimis monimentis aliis apparet; hoc uno tamen discrimine quod in iis a vocibus pone sequentibus illa seiungitur, nihilque aliud significat, quam omen veluti quoddam, adeoque latine redditur: *Quod faustum sit*, sive *quod bene vertat*; hic vero cum *Augustorum* nominibus repente subiectis ita coniungitur, ut *Bonae*
Au-

Augustorum Fortunae titulus ipſe fere dicatus videatur; quemadmodum prorſus, ut exempla cetera omittam, in Riccardiani Marmoris titulo legitur: Θεοῖς, Τύχῃ Α᾽υτοκράτορος Καίσαρος Τ. Α᾽ιλίȣ Α᾽δριάνȣ Α᾽ντωνείνȣ Σεβαςȣ̃ [1]; atque in Sponii Marmore reperitur: Τιβερίȣ Κλαυδίȣ Α᾽γαθῇ Τύχῃ [2]. Quandoquidem vero *M. Aurelius Antoninus* cum *Aurelio Vero* coniungitur, ac uterque *Augustus*, & *Armeniacus Parthicus Maximus* appellatur, dubitari non poterit quin titulus ille ad *M. Aurelium Antoninum* Antonini Pii ſucceſſorem ſpectare debeat, qui Antonini Pii iuſſu in ipſo ſtatim imperii initio anno Chr. 161. *Lucium Verum* ſibi Collegam adſcivit, qui in Nummis etiam *L. Verus Augustus Armeniacus Parthicus Maximus* appellatur. Itaque, licet Auguſtus ille ſolo plerumque *L. Veri* nomine deſignari conſueverit, in noſtro tamen Marmore, prorſus ut in pluribus monimentis aliis, *Aurelius* vocatur, quod patris adoptantis nomen ſuſceperit. Quumque ſolus *Armeniaci* titulus cum IV. Tribuniciae Poteſtatis anno in L. Aurelii Veri Nummis coniungatur, ac *Parthici* nomen nonniſi V. Trib. Pot. anno in Nummis ipſis incipere deprehendatur, Athenienſe Marmor, in quo uterque titulus ille conſpicitur, poſt V. imperii annum, adeoque poſt annum Chr. 166., hoc eſt 1. Olymp CCXXXVI. exaratum fuit; ſed ante annum 4. Olymp. CCXXXVIII. quo L Aurelius Verus *undecimo* imperii anno e vivis exceſſerat. Ergo *Mamertinus* ille, qui in ſuperiori Marmore *M. Aurelius Mamertinus Marathonius* appellatur, inter Olymp CCXXXVI. & CCXXXVIII. imperaſſe debuit, iiſque temporibus Faſtis Atticis inſcribi debent *Tiberius .... Ponticus Beſaeenſis*, ac *Iceſius*, quorum ille *Mamertini* Archontis annum praeceſſerat, hic vero Mamertinum ipſum proxime eſt conſequutus. Etenim, quum in Marmoris fronte iam praeceſſiſſet Prytanes Acamantidis Tribus ſeipſos, atque *Aeſitos* proximo poſt Mamertinum Archontem anno honoraſſe, in poſtrema Marmoris parte poſt Prytanes ipſos ante Aeſitorum ſeriem memoratur: Ε᾽πώνυμος Ι῾κέσιος Θεογένȣς *Eponymus* Archon *Hiceſius Theogenis* filius, qui in Marmore proximo Ι῾κέσιος Θεογένȣς Σφήττιος *Hiceſius Theogenis Sphettius* appellatur. Eiuſmodi vero for-

e mula

(1) Faſt. Attic. Tom. I. pag. 170. (2) Vid. Tom. II. pag. 197.

mula, ac ritus, quo Eponymi Archontis nomen seorsim a Prytanibus, ac Aesitis inscribitur, exemplis aliis illustrari, vel confirmari facile poterit, quum in Sponiano etiam Marmore, quod pridem (1) exhibui, legatur; Ἐπὶ τῦ μετὰ ΤΕ . . . ιν Πόντικον Ἄρχοντα ἐνιαυτῦ . . . Πρυτανεῖς . . . τειμήσαντες αὐτὺς Ἀισίτυς (sive, ut certissime rescribi debet, αὐτὺς, κὶ Ἀισίτυς) ἀνέγραψαν. Ἐπώνυμος Θεόπομπος Θαλάμυ Παιανιεύς.

Neque *Hicesii* solum, & *Mamertini*, aliorumque Archontum aetas iis finibus circumscribi debet, quos subducto calculo iam demostravi, verum etiam iis temporibus adscribendus erit *Philotimus Arcesidemi* filius *Eleusius*, cuius Archontis anno *Paedotriba* fuisse dicitur *perpetuus Epictetus Philerotis Sphettius*, ut in Sponiano Marmore apparet, quod opportunius alibi exhibui (2). Itaque, quum in nostro Marmore inter *Sphettios Epictetus Philerotis* occurrat, & *Philotimi* Inscriptio post Hadrianum posita fuerit, ut ex *Hadrianidis* Tribus nomine apparet, fortasse quoque sub Antonino Pio, quum civilis annus a *Boëdromione* mense veluti cardine deducatur, si unus idemque civis utrobique exprimitur, ut ipsa temporum ratio requirit, *Philotimus* Archon *Hicesio*, ceterisque proxime iungendus erit.

Denique, ut ad Prytanes ipsos huic Marmori inscriptos, eorumque *Populos* convertar, *Sphettii*, *Cephalenses*, *Thoricii*, & *Ceramenses* hic ordine veluti Acamantidis Tribus Prytanes recensentur. Ac *Sphettios* quidem, *Thoricios*, & *Ceramenses* in Acamantide Tribu collocatos esse perspicuis Veterum testimoniis innotuerat, quae Marmoris nostri praesidio mire confirmantur; quemadmodum *Cephalenses* eidem adscriptos fuisse non ex Scriptoribus solum, sed ex Sponiano quoque Marmore (3) iampridem innotuit. Quum vero in Populis istis *septemdecim* solum Prytanes occurrant, integerque numerus *quinquaginta* complecteretur, suspicor in Marmore Populorum, ac Prytanum aliorum nomina excidisse, quod facile de Marmoribus aliis coniicere liceat, in quibus integer ille 50. Prytanum numerus desideratur.

VIII.

(1) Tom. II. pag. 199. (2) Tom. II. pag. 181. (3) Pag. 50. Vide Fast. Attic. Tom. I. pag. 167.

VIII.

In alia Columnae parte

Ρουφος Επωνυμος
Θαλλος Διονυσοδωρου Ικεσιος Θεογενους
Ιου. Φιρμος Σφηττιος
Αττικος
Ποντιανος Λαμπρου
Ερε. Ασιατικος
Αιλιος Θεοτιμος
Διογενης Θεοφραστου
Διονυσοδωρος Μοσχου
Δειος)
Κα. Λυσανδρος
Αισιτοι
Ιου Ιεροφαντης
Ιο . . Δαδουχος
Πε . . Ιεροκηρυξ
Πε . . επι βωμ . . . . . . ιο . . . .
Κηρ . . ε . . . κληαχ . . . . νιου Απιος Αττικος Βησαιευς
Γραμματευς βουλης, και δημε Α.νος Συμφορο . . . .
Αντιγραφευς Ω . . . . κιμαχος Λαμπρευς
Περι το βημα . . . . . . ταμιακος
Ιεραυλης . . . Επιγ. . . Ρουφου
Υπογραμματευς . . . Διοδοτος
. . . . . δος Ι . . . . ος

Rufus *Eponymus* **Archon**
Thallus Dionysodori *Hicesius Theogenis*
Iulius Firmus *Sphettius*
Atticus
Pontianus Lampri
Herennius Asiaticus
Aelius Theotimus
Diogenes Theophrasti
Dionysodorus Moschi
Dius

Caius Lysander
Aesiti
Iulius Hierophanta
Pom. .. Daduchus
P. E. . Sacer Praeco
P E. . adstans. Altari . . . .
Praeco Senatus, ac Populi *Appius Atticus Besacensis*
Scriba Senatus, & Populi Aenus Symphori
Contra-Scriba O . . . . cimachus Lamprensis
Adstans ad Tribunal . . . . tamiacus
Sacer Tibicen . . Epig. . . Rufi
Pro-Scriba . . . . Diodotusus
Praefectus Tho*lo I* . . . .

Notae in Marmor VIII.

Archontis Eponymi nomen, *Hicesii* nempe *Theogenis* filii *Sphettii*, mutilum hoc Marmor satis illustrat; quum praesertim in illo *Sphettii* nomen, *Hicesii* nimirum *Populus*, exprimatur, qui in superiori Marmore dissimulatur. Ceterum in hoc ipso Marmore, superioris instar, Tribus alicuius Prytanes, ipsorum Populos, tandemque *Aesitos* recensitos fuisse ex superstite Aesitorum titulo, atque nominibus demonstratur. Quandoquidem vero *Acamantidis* Tribus Prytanes, qui Hicesii Archontis anno eo munere functi sunt, in superiori Marmore recensitos esse iam vidimus, Prytanum series huic Marmori inscripta ad Tribum aliam referri debet, quam ignorare nunc cogimur.

Illud autem in Aesitorum serie observari facile poterit quod *Hierophanta* Ιου ... *Daduchus* Πο ... *Hierocery*x Πε ... vocatur, eademque prorsus *Hierophantae*, *Daduchi* &c. nomina in *Theopompi* Archontis Marmore occurrunt, quod egregie confirmat *Theopompum* ipsum, ac *Hicesium* iisdem fere temporibus imperasse.

IX.

Athenis

In alio lapide

Επι Διονυσιου Αρχοντος του μετα
Παραμονον, επι της Αιαντιδος ε-
βδομης Πρυτανειας, Ηλαμιος Τιμου-
χου Ραμνουσιος εγραμματευε εν Γα-
μηλιωνος ογδοη ισταμενου, ογδοη της
Πρυτανειας, Βουλη εν Βουλευ-
τηριω. Των Προεδρων επεψηφισεν
Στρατοφων Στρατοκλεους Σουνι-
ευς, και οι συνπροεδροι
Εδοξεν και βουλη * *Sch βουλαει
Ρησος Αρτεμονος Αλαιευς ειπεν.
Επειδη προσοδον ποιησαμενος προς
την Βουλην Διογνητος εξ Οιου ταμι-
ας ναυκληρων, και εμπορων των φε-
ροντων την Συνοδον του Διος του* *Sch. το Αιοττου
ξενιου εμφανισει τη βουλη βουλετ * *Sch. τει βουλει
ται την Συνοδον αναθειναι εικονα γρα- * *Sch. αθειναι
πτην εν οπλω του εαυτων Προξε-
νου εχειροτονημενου δε κ̀ επι Νικ- * *Sch. Νικ .. πτου
αρητου επι τον λιμενα Διοδωρου του
Θεοφιλου Αλαιεως, και εν τω αρχειω αυ-
του, και δια ταυτα παρακαλει την βου-
λην επικυρωσαι εαυτω ψηφισμα.
Αγαθη Τυχη. Δεδοχθαι τη Βουλη επι- * *Sch. τει βουλει
κ... εχωτησθαι Διογνητω, και τη Συνοδω γρα-
πτης εικονος εν οπλω Διοδωρου του
Θεοφιλου Αλαιεως, και εν τω αρχειω αυ-
του καθαπερ παρακαλει την Βουλην

Sub Dionysio Archonte, eo qui *post Paramonum* imperavit, *Aeantidis* Tribus

Pry.

Prytania, quae *septima* erat, *Elamius Timuchi Rhamnusius Scriba* erat, mensis *Gamelionis octavo* die, simulque *octavo Prytaniae*, *Senatu in Curia* coacto. *Ex Proëdris suffragia rogavit Stratopho Strataclis* filius *Suniensis*, *&* *collegae Proëdri*

Placuit etiam Senatui

Rhesus Artemonis filius *Halaeus dixit*: *Quoniam accedens ad Senatum Diognetus Oëensis Quaestor nauclerorum*, *&* *mercatorum vehentium Synodum Iovis Hospitalis significat Senatui velle Synodum ponere imaginem pictam in armamento eorum Hospitis*, *etiam constituti* pridem *sub* Archonte *Nicarete super Portum*, scilicet *Diodori Theophili Halaei*, *&* *in archivo ipsius*; *ac propterea hortatur Senatum ut confirmet ipsi* hoc *Decretum*, *Quod faustum sit*, *Placuit Senatui iterato concedere* honorem *Diogneto*, *&* *Synodo pictae imaginis in armamento Diodori Theophili Halaei*, *&* etiam *in archivo ipsius*, *sicuti* Diognetus *hortatur Senatum*.

Notae in Marmor IX.

Atheniensis Senatus Decretum, quod eximio Marmori huic inscriptum conspicitur, pluribus certe nominibus insigne censeri debet, quum varios Atheniensis Senatus ritus, solemnia Psephismatum verba, Prytaniarum ordinem, Proëdrorum munera exponat, de quibus apud doctissimos etiam Atticarum rerum interpretes varias omnino sententias circumferri jam vidimus; praesertim vero tres Eponymos Atheniensium Archontes exhibeat, qui nunc primum in lucem prodeuntes Atheniensium Fastis adiungi debent. Itaque singulas Marmoris partes breviter, accurateque explicabo, ut plurima, quae jampridem

dem in Fastis Atticis contra Sigonium, ac Dodvellum ex monimentis aliis ostenderam, perspicuo quoque Marmoris huius testimonio confirmentur; simulque plura, quae hactenus ignota fuerant, clariori quo poterit ordine proferantur.

Atque, ut ab Eponymis Archontibus in Marmore memoratis exordiar, tria ipsorum nomina deprehendisse videor. Etenim primum in ipsa Marmoris fronte legitur decretum illud editum fuisse Ἐπὶ Διονυσίυ Ἄρχοντος τῦ μετὰ Παράμονον *sub Dionysio Archonte, qui post Paramonum* imperavit; ut nempe Dionysius ille a cognominibus aliis, qui subinde in Fastis occurrunt, addito praecessoris nomine, veluti charactere, distingueretur, quod in pluribus monimentis aliis factum conspicitur, ut in Gruteriano lapide reperitur [1], ἐν τῷ ἐπὶ Διονυσίυ τῦ μετὰ Λύκισκον Ἄρχοντος ἐνιαυτῷ *in Dionysii post Lyciscum Archontis anno*. Itaque *Paramonus*, proximoque anno *Dionysius* iste Eponymorum Fastis inscribendus erit. Quandoquidem vero inter alia *Diodori Halaei* merita memoratur, quod ille καὶ ἐπὶ Νικαρήτυ ἐπὶ τὸν λιμένα ἐχειροτονήμενος *etiam sub Nicareto Portui praefectus electus* fuit, solemnis illa formula, quae centies in Atticis Scriptoribus, ac monimentis aliis occurrit, ἐπὶ Νικαρήτυ, non aliud sane, quam Eponymi Archontis nomen significat, cuius Archontis anno Diodorus Atheniensis portus curam, vel Praefecturam suscepit; adeoque *Nicaretus* etiam Archontum Fastis paullo ante *Paramonum* adiungendus erit. Eiusmodi vero Archontum situs, atque aetas nonnisi laxioribus terminis circumscribi poterit, quum nulli propemodum temporis characteres in Marmore reperiantur. Illud unum certo constitui poterit, illustre hoc Marmor post Olymp. CXVIII. exaratum esse, qua *decem* antiquis Atheniensium Tribubus duae aliae, *Antigonis* nempe, ac *Demetrias*, sive, ut postmodum appellatae sunt, *Ptolemais*, atque *Attalis* adiectae fuerant, quum certe in Marmore *duodecim* Prytaniae, adeoque totidem Tribus perspicue memorentur, ut mox ostendetur; idque tamen ante Olymp. CCXXVII. contigisse debuit qua *decimatertia* Tribus, *Adrianis*, eiusque Prytania in Hadriani Caesaris honorem instituta fuit.

Proxime post Archontum duorum nomina *Aeantidis* Tri-

(1) Pag. 319. num. 2.

Tribus nomen occurrit, quae *septimo* loco Prytaniae munere fungeretur, idque *septimo* prorsus civilis anni mense, *Gamelione* nimirum, quo decretum hoc editum fuisse dicitur. Illustre, ac indubium Marmoris huius testimonium manifestissime ostendit civilis anni cardinem adhuc in Hecatombaeonis mensis initio constitutum fuisse, atque Atheniensium Tribuum seriem in obeundo *Prytaniae* munere variabilem, unique sortis arbitrio singulis annis commissam fuisse; quum Acantis illa, quae Demosthenis aetate Scirophorione mense, adeoque *decimo* loco imperavit (1), hic *septimo* demum loco Gamelione mense praefuisse dicatur. Neque vero Prytaniae solum, aut Tribus ordo, vel situs exprimitur, verum etiam Prytaniae mensisque dies hic aperte indicatur, ubi mox dicitur decretum illud Γαμηλιῶνος ὀγδόῃ ἱςαμένυ, ὀγδόῃ τῆς Πρυτανείας *Gamelionis octavo* die, itidemque *octavo Prytaniae* editum fuisse. Quo quidem pulcherrimo, atque unico exemplo iam constat quod aucto Tribuum Atheniensium numero Prytaniarum tempus imminutum fuit; adeoque, quum Tribus ipsae post Clisthenis Archontis annum, hoc est 4. Olymp. LXVII. *decem* forent, ipsarum singulae 35. vel 36 diebus Prytaniae munere fungebantur, ut opportune iam demonstravi (2); ubi vero Tribubus ipsis *duae* rursus adiectae fuerant, duodecim Tribuum quaelibet unico mensis spatio imperabat, adeoque mensis ac Prytaniae dies, ipsorumque numerus accuratissime conspirabat. Id ego quidem Etymologi testimonio suaderi posse observavi (3) ubi Scriptor ille diserte ait: Πρυτανεία ἀριθμὸς ἡμερῶν τριάκοντα *Prytania* est *numerus dierum triginta*. Sed insignem illum Etymologi locum, qui magno Scaligero imposuit, vitiatum esse perspicue demonstravi. At nullus in posterum dubitandi locus supererit, quin aucto Tribuum numero Prytaniae tempus 30 dierum spatio circumscribi coeperit, quum id ex nostro Marmore manifestissime confirmetur.

Illud etiam observari poterit, quod sicuti in Marmoribus aliis legitur ἐκκλησίας γενομένης ἐν τῷ θεάτρῳ *concione in Theatro congregata* (4) ἐκκλησίᾳ ἐν τῷ ἐκκλησιαςηρίῳ *Concione in* -*Con*-

(1) Vid. Fast. Attic. Tom. I. pag. 125. (2) Tom. I. pag. 101. (3) Ibi pag. 107.
(4) Vid. Fast. Attic. Tom. I. pag. 280.

Concionum loco habita [1]; ita quoque in nostro dicitur Βȣλῆ ἐν βȣλευτηρίῳ *cum Senatus in* stato *Senatus loco haberetur*: quod & Psephismatis editi locum, & legitimum sanciendi decreti ritum designat. Eiusmodi vero voces a sequentibus seiungendas esse, adeoque voces illas τῶν Προέδρων non ad βȣλευτηρίῳ, sed ad ἐπεψήφισεν referendas esse, licet in Marmore nulla distinctio reperiatur, ex iis inferri, certoque constitui poterit, quae fuse iam protuli ubi decretum aliud a Laërtio conservatum mire implexum, frustraque a doctissimis Viris tentatum exposui [2]. Quemadmodum ergo in vitiato Laërtii loco ita interpungendum ac legendum ostendi ... Ἐκκλησίᾳ κυρίᾳ. Τῶν Προέδρων ἐπεψήφιζεν Ἵππων Κρατιστοτέλȣς Ξυμπετέων, καὶ οἱ Συμπρόεδροι, Θράσων Ἀνακαιεὺς εἶπεν... *cum Concio legitima* haberetur. *Ex Proëdris suffragia perrogavit Hippo Cratistotelis filius Xympeteon, eiusque collegae Proëdri, Thraso Anacaeus dixit*; ita quoque eadem prorsus distinctio in nostro etiam Marmore admitti debet, in quo solemnis illa Psephismatum rogandorum formula iisdem prorsus verbis expressa reperitur. Quinetiam, sicuti ex pulcherrimo Laërtiani Psephismatis exemplo demonstravi quod ἐπεψηφίζειν, hoc est *suffragia rogare*, *Populum in suffragia mittere*, *ferendi suffragii ius concedere* non ad Prytanes, aut 7 Proëdros *contribules* ex Prytanibus ipsis electos spectabat, sed ad *novem* Proëdros alios tunc sortito ex novem Tribubus aliis selectos spectasse debuit, quod Hippon ille *Xympeteon* in *Cecropide*, non in *Acamantide* Tribu tunc Prytaniae munus obeunte, censeretur; ita Marmoris nostri praesidio discrimen illud Sigonio, Petavio, Dodvello, ceterisque incompertum illustrius confirmatur, cum Stratophon Proëdrus, qui suffragia perrogavit, *Suniensis* foret, adeoque in Leontide, sive Attalide, non vero in Aeantide Tribu censendus esset, quam editi decreti tempore Prytaniae munus obiisse vidimus. Denique, sicuti apud Laërtium legem rogasse dicitur Thraso *Anacaeus* in Hippothoontide Tribu collocatus, ita quoque hic dicitur psephisma proposuisse Rhesus *Halaeus*, qui non ad *Aeantidem* Prytaniae titulo tunc exornatam, sed ad Cecropidem, vel Aegeidem Tribum spectabat; adeoque utrobique ci-

(1) Ibi pag. 283. (2) Tom. I. pag. 283.

civis ille, qui sententiae, vel decreti ferendi auctor fuit, ex alia Tribu Prytaniae muneris tunc experte selectus fuit. Illud unum in nostro Marmore, veluti discrimen, occurrit, quod ante Rhesi legem rogantis nomen voces illae exarantur Ἔδοξεν καὶ βουλῇ *Placuit etiam Senatui*, quae certe voces, aut formula in decretis aliis omittitur.

Quandoquidem vero Rhesus, ut honores Diodoro Theophili filio Halaeo decretos ab ipso quoque Senatu impetret, Senatui exponit Diodorum ipsum Πρόξενον *hospitem* fuisse *Synodi Iovis Hospitalis*, eosque honores a Synodo iam decretos fuisse, Synodique mentem Senatui expositam esse a *Diogneto Oëensi*, qui *Quaestor* erat *Mercatorum*, ac *Naucle*-*rorum Synodum* ipsam *ferentium*, diligentius inquiri debet quid hoc *Synodi* nomine intelligatur, quive fuerint Mercatores illi, qui *Iovis Hospitalis Synodum*, sive Coetum *adveherent*; Ac Iovis quidem *Xenii*, vel *Hospitalis* nomen saepissime in Monimentis aliis occurrit, quum Iupiter ipse hospitii custos, hospitalis iuris vindex a Veteribus haberetur, ut ait Virgilius [1]

Iupiter, hospitibus nam te dare iura loquuntur;

eiusque imago in hospitali tessera insculpi consueverit, unde Carthaginiensis Hanno apud Plautum [2] sese ab Agorastocle hospitii iure recipiendum asserens ait

Deum hospitalem, ac tesseram mecum fero.

Ita quoque Cicero [3] *Iovis Hospitalis* nomen expressit, qui ab Ovidio tamen *Iupiter Hospes* vocatur, quum ait [4].

Ante fores horum stabat Iovis hospitis ara;

Iovemque *Xenium* a Tibarenis Scythiae populis eximio cultu honoratum fuisse Apollonius [5] testatur. Plutarchus [6] asserit quod Ξενίου Διὸς πολλαὶ τιμαὶ καὶ μεγάλαι ἐστιν *Hospitali Iovi multi, magnique honores deferuntur*; sicuti Pausania [7] teste Ζεὺς Ξένιος, καὶ Ἀθηνᾶ ξενία *Iupiter Hospitalis*, ac *Minerva Hospitalis*, eorum nempe simulacra, in *Phiditiorum* lo-

co

(1) Aeneid I. ver. 735. (2) In Poen. Act V. scen. 2. ver. 87. (3) Orat. pro Deiotaro. (4) Metamor. Libr. X. (5) Argonaut. Libr. II. (6) Libr. de Exil. (7) Lacon. c. 11.

co, ubi hospites conviviis excipiebantur, Lacedaemone excitata fuerant; atque ibi facile publica hospitii iura cum exteris sanciri consueverant, ut Lacones in Olympii Iovis templo Apollonium ξένον παρὰ τῷ Διὶ ἐποιοῦντο *hospitem coram Iove fecerunt* (1). Quis tamen *hospitem*, aut *hospitalem Iovem* Athenis etiam honoratum esse noverat; aut ubi *Synodus*, civiumque Coetus hospitali Iovi sacer affulsit: aut denique Coetum hunc a mercatoribus, & naucleris alicunde advectum esse quis viderat? quae tamen omnia in pulcherrimo hoc Marmore memorantur.

Quamvis tamen haec omnia, ac peculiaris ille Atheniensium Coetus ex hoc uno Marmore repente nobis affulgeat, aliarum tamen Gentium exemplo id exponi, vel illustrari facile poterit, apud quas sacri Coetus illi, Conventus, aut Synodi nobis occurrunt. Ita *Synhodus Apollinis* in Gruteriano (2) lapide memoratur; alibi (3) Σύνοδος τῶν Μυστῶν *Synodus Mystarum* legitur; alibi (4) Ἱερὰ τάξις Παιανιστῶν *Sacer Ordo Paeanistarum*; alibi (5) denique Σύνοδος ξυστικὴ τῶν περὶ τὸν Ἡρακλέα Ἀθλήτων *Synodus xystica Athletarum Herculanorum* apud Gruterum ipsum habetur. Ita quoque, ut ex Sherardi Schedis exemplum aliud hic proferam (6), in iis ἡ Ὀλυμπικὴ Σύνοδος τῶν ἀπὸ τῆς οἰκουμένης Ἱερονικῶν *Olympica Synodus Hieronicarum, qui ubique terrarum vicerunt*; atque in Cl. Maffeii Schedis haec alia Epigraphe reperitur.

> *Οι περι τον Διονυσον τεχνιται*
> *Πισανδριν απο γενους των αυτων*
> *ευεργετην, κ̀ ιερεα της Συνοδου*
> *Διονυσω*
> *Artifices in Bacchi Sacris operantes*
> *Pisandrum jam inde a maioribus ipsorum*
> *benefactorem, & Sacerdotem Synodi*
> *Baccho* commendant;

denique inter ineditas Chisulli Inscriptiones Smyrnensis quaedam habetur, in qua ἡ Σύνοδος τῆς Θεοῦ Μυστῶν *Synodus Mystarum Deae* memoratur.

f 2 Ita-

(1) Philostr. in Vita Lib. IV. c. 31. (2) Pag. 330. num. 3. (3) Pag. 309. num. I. (4) Pag. 314. nu. 2. (5) Pag. 315. num. 4. (6) Epist. ad Magliab. Tom. III. pag. 355.

Itaque, ſicuti in variis iis Vrbibus *Apollinis*, *Myſtarum Paeaniſtarum*, *Herculis*, *Hieronicarum*, & *Bacchi* Synodi, ſive Conventus habebantur, ita quoque alicubi, vel Athenis ipſis *Iovis Hoſpitalis Synodus* haberi potuit.

Quandoquidem vero Synodus illa a naucleris & mercatoribus tranſvecta dicitur, atque Diodorus ille Athenienſis *Synodi hoſpes* vocatur, ſuſpicari quis poſſet cives illos, ex quibus haec Synodus conſtabat, non Athenienſes, ſed exteros fuiſſe; ut quemadmodum nempe in Panathenaeis Feſtis ex variis Vrbibus *Theori* publice Athenas mittebantur, qui Minervae ſacris adeſſent, ita quoque in *Diaſiis* Iovi conſecratis ab Vrbe quadam *Iovis Hoſpitalis* Synodus Athenas mitteretur. Verum, quum ipſe quoque Synodi Quaeſtor Athenienſis eſſet, facilius exiſtimo cives omnes, ex quibus Synodus illa conflata fuit, Athenienſes fuiſſe; eamque Synodum non alio, quam Delum, a naucleris tranſvectam fuiſſe. Etenim perſpicuo Thucydidis [1] teſtimonio demonſtratur quod ἦν μεγάλη ξύνοδος, καὶ ἑορτὴ ἐν τῷ Δήλῳ . . τὰς χορὰς οἱ νησιῶται, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι μεθ' ἱερῶν ἔπεμπον *ingens conventus*, & *celebritas erat in Delo* . . *inſularum accolae*, & *Athenienſes choros cum ſacris eo mittebant*; quemadmodum Heliodorus [2] aſſerit ex Epheſo in Delum non modo *Dianae*, ſed *Apollinis* etiam Sacerdotem theoriam, ac ſacrificia vexiſſe. Ergo facile Conventus ille, vel *Synodus Iovis hoſpitalis*, quae Athenis inſtituta fuerat, quotannis Delum concedere conſueverat; ut proinde ibi a Diodoro Halaeo, Athenienſi Delioque cive hoſpitio excipi potuerit. Ita nimirum facile intelligi, exponique poterit tum Synodi Quaeſtorem, tum Synodi hoſpitem Athenienſes fuiſſe, quum Deli cives Athenienſes eſſent, Atticaeque Populis inſcripti; praeſertim vero intelligi poterit cur honores hoſpiti a Synodo decreti ab Athenienſi Senatu confirmari debuerint: quod aegre explicari profecto poſſet ſi mercatores illi, naucleri, ac Synodus ipſa ad Vrbem aliam referendi forent, cuius arbitrio imperioque honoris eiuſmodi concedendi poteſtas unice commiſſa fuiſſet; neque naucleri, & Quaeſtor decretum illud ab Athenienſi Senatu, extera nimirum Republica, confirmari poſtulaſſet.

Quod

(1) Lib. III. (2) In Aethiop. Lib. I.

Quod vero Synodi voluntate, ac Senatus consensu pictam Diodori imaginem ἐν ὅπλῳ collocandam, sive pingendam esse mox dicitur, obscurum plane sensum hic efficit; quum nitide, certoque definiri vix possit quid ὅπλυ nomine designetur, quove in loco imago illa pingenda, vel collocanda fuerit. Si quidpiam tamen in tanto veterum Scriptorum silentio coniicere hic liceat, suspicor hic ὅπλυ voce quamdam navis partem, praesertim vero velum aliquod exprimi in quo mercatores illi, & naucleri, sive Synodus ab iis vecta hospitis imaginem pingere voluerint. Etenim Pollux [1], cum varia nauticorum instrumentorum genera accuratissime memorasset, subdit haec omnia communi ὅπλυ voce designari: Τὰ δὲ σύμπαντα σκεύη ὅπλα καλεῖται *haec autem instrumenta omnia* ὅπλα *arma vocantur*; quemadmodum sane Latini quoque singula ad naves spectantia communi voce *armamenta* vocarunt, ac Hesychius Homero, Hippocrate, aliisque vadibus, nauticos etiam *rudentes* ὅπλα *arma* vocavit. Itaque velum ipsum navis σκεῦος vocatur; ut in Actis Apostolorum [2] σκεύη πλοίυ navis vela dicuntur, communique & ambiguo σκέυυς nomine singulas navis partes, ac vela ipsa designari perspicuo Xenophontis testimonio Pollux ostendit [3]: σκεύη τριηρικὰ, κὶ σκεύη ναυτικὰ, ἐφ᾽ ὧν ὁ Ξενοφῶν σκεύη ξύλινα, κὶ κρεμαςὰ *instrumenta triremis, instrumenta nautica, de quibus Xenophon ait instrumenta lignea, instrumenta suspensa*. Quod si voces illae σκεύη, atque ὅπλα instrumenta singula nautica, atque ipsa quoque *vela suspensa* complectuntur, quid verisimilius asseri hic poterit, quam ὅπλυ nomine *velum* designari, adeoque Diodori imaginem in ipso navis velo pingendam esse? Ac certe quidem in navium velis, ratiumque partibus Deorum, aliarumque etiam rerum imagines pingi consuevisse plurimis Veterum testimoniis erudimur, e quibus aperte colligitur inter imagines ipsas discrimen illud haberi, ut aliae quidem *tutela*, aliae vero παράσημον, aut *signum* vocarentur; quorum utrumque expressit Ovidius [4].

Est mihi, sitque precor, flavae tutela Minervae
Navis & a picta casside nomen habet.

Si-

(1) Libr. I c. 9. seg. 94. (2) Cap. 27. ver. 10 (3) Lib. X c. 2. seg. 13. (4) Trist. Lib. I. eleg. 9.

Siquidem *tutelae* nomine Numinis illius imago vocata fuit, cuius curae, tutelae, praesidioque navis ipsa commissa vel commendata fuerat; *signum* vero dicebatur quaecumque effigies aut imago, quae veluti symbolum, ac ornamentum adiungi consueverat, ut ratis una ab alia distingueretur, atque ab illo navis ipsum quoque nomen plerumque sortiretur. Itaque facile suspicari possumus a naucleris ipsis, aut a sacro civium coetu Diodori veluti *publici hospitis* imaginem minori cuidam ratis velo appingi potuisse; ut proinde effigies illa ἐν ὅπλῳ, in ea scilicet navis parte, vel instrumento nautico expressa foret, quae pingendae imagini aptior videbatur. Altera vero Diodori ipsius imago, quae ἐν τῷ ἀρχείῳ pingenda decernitur, eo in loco effingenda fuerat, in quo Diodorus ipse vel publica Synodi monimenta servare, vel munere suo perfungi, vel Synodum hospitio excipere consueverat, quum utrumque graeca voce ἀρχείῳ intelligi, exprimique possit.

Ceterum ex hoc quoque Psephismate perspicue apparet honores civibus aliis decretos tum demum ratos atque legitimos haberi consuevisse cum publica Senatus auctoritas, atque consensus accessisset; quod, ut innumera id genus exempla omittam, ex illustri Deliorum exemplo demonstratur [1]; in quo diserte legitur tum demum Deliorum Decretum ratum fuisse cum illud Athenis etiam ἐπεψηφίσθη. Itaque Diognetus hic postulat hortaturque Senatum ἐπικυρῶσαι *confirmare* Decretum, quod a Synodo scitum fuerat; ac Senatus ipse Synodi, & Diogneti votis annuens *Diogneto, ac Synodo pictae imaginis* honorem Diodoro concessum confirmat. Itaque in 25 versu ubi depravate, nulloque sensu legitur επικ.... εχωτησθαι rescribendum existimo ἐπισυγχωρεῖσθαι, sive ἐπιπαραχωρεῖσθαι *iterato concedere*; id enim & verborum contextus, & graecarum vocum sensus postulat, ac ipsi quoque superstites literarum ductus facile admittunt, quum praesertim exscriptor ubique fere, ubi character H vel exaratus, vel exarandus erat in Marmore, characteres EI substituerit, ut in margine observavi. Certe in simillimo Deliorum Decreto, Atheniensis Populus rogatur συνεπιχωρῆσαι τοῖς ἐπιψηφισμένοις, honores scilicet Eubulo cuidam a De-

(1) Vid. Fast. Attic. Tom. I. pag. 285.

Deliis decretos ratos facere, iteratoque concedere, ut proinde solemnis illa Psephismatum formula hoc etiam loci restitui debeat.

X.

Athenis

Ο Δημος

Βασιλεα Αριοβαρζανην ευσεβη φιλορωμαιον τον εκ βασιλεως Αριοβαρζανου φιλοπάτορος, και βασιλισσης Αθηναιδος Φιλοστοργου τον εαυτου ευεργετην ανέθηκεν.

Populus

Regem Ariobarzanem Pium Philoromaeum regis Ariobarzanis Philopatoris, & reginae Athenaidis Philostorgi filium, *& suum benefactorem dicavit.*

Notae in Marmor X.

Hactenus in iis Marmoribus, quae superioribus locis exhibui, domestica fere Atheniensis Populi monimenta contemplati iam sumus, quum in iis Atheniensium mensium seriem, Tribuum ordinem, Populorum nomina, Eponymos demum Archontes aliquot inspexerimus, qui Scriptoribus omnibus ignorati nunc primum e tenebris affulsere, aliorumque Fastis adiungi debent. Nunc autem extera, sive potius exterarum Gentium monimenta nobis occurrunt; quum brevis, & elegans haec Inscriptio statuae cuiusdam, ut videtur, basi insculpta *Ariobarzanem regem Ariobarzanis alterius regis, atque Athenaidis reginae filium* nobis exhibeat, quem Atheniensis Populus statuae, tituloque honore decoravit.

Quam

Quamvis autem Inscriptio breviſſima ſit, plurima tamen complectitur, ex quibus variis Hiſtoriae capitibus uberrima lux affundatur; atque nonnulla, quae hactenus incomperta, vel minus accurate a Scriptoribus, atque Interpretibus expoſita ſunt, perſpicue exinde, nitideque demonſtrantur.

Atque, ut ab ipſo regis nomine exordiar, licet in Marmore ipſius regnum, aut Provincia minime exprimatur, nullus hic tamen ambigendi locus eſſe unquam poterit, quin *Ariobarzanes* ille ad *Cappadociam* ſpectaverit, quum frequentiſſime in Graeca, Latinaque Hiſtoria *Ariobarzanes* Cappadociae reges occurrant. Ex pluribus tamen, qui hoc ipſo nomine ſunt appellati, aliquem ſolum in Marmore deſignari, qui poſt Mithridatici belli tempora, ſive poſt Olympiadem CLXXI. imperaverit, ex ſolo ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΝ titulo deprehendi poterit, qui antiquioribus aliis adſcribi, vel convenire non poterat. At, ne coniecturis, & argumentis aliis hic immorer, patris, matriſque etiam nomen manifeſtiſſime oſtendit Epigraphem hanc ad Ariobarzanem illum ſpectare, qui anno 4. Oly. CLXXIX Vrb. Con. 692 Ariobarzani patri adhuc ſuperſtiti in Cappadociae regno ſucceſſit.

Etenim extincta iam *Ariarathum* familia, quae diu Cappadociae regnum tenuerat, Mithridate Pontico, ſimulque Nicomede Bithyno rege de Cappadociae regno contendentibus [1], *Senatus* Romanus *Mithridati Cappadociam*, *&* *Nicomedi Paphlagoniam ademit*, *uterque Populus libertate donatus eſt. Sed Cappadoces munus libertatis abnuentes negant vivere Gentem ſine rege poſſe. Atque ita rex illis a Senatu Ariobarzanes conſtituitur*. Quum vero Ariobarzanes a Mithridate, moxque etiam a Tigrane Mithridatis genero expulſus eſſet [2], a Sylla Ciliciae Propraetore reſtitutus eſt anno V. C 660. quamvis iterum regno pulſus fuerit; ut proinde Cicero Manilìam legem anno V. C. 688. defendens dixerit [3] *regno expulſus eſt Ariobarzanes Socius Populi Romani, & Amicus*, adeoque Pompeium contra Mithridatem mittendum ſuaſerit, qui regnum Ariobarzani reſtitueret.

Ita-

(1) Iuſtin. Libr. XXXVIII. c. 8. Strabo Lib. XII. p. 540. (2) Plutar. in Sylla.
(3) Pro lege Manil. c. 5.

Itaque, quum Ariobarzanes iste *socius*, & *amicus Populi Romani* dicatur, suspicari quis posset ipsum in nostro Marmore memorari. Sed Ariobarzanes ipse, qui Ariarathi in Cappadociae regno successit, *Philopater* quidem in nostro Marmore appellatur, sed *regis* filius esse non poterat, regnumque non *paternum*, neque haereditario iure sibi debitum, sed liberis Cappadocum suffragiis, ac Senatus Romani munere concessum obtinuit, ergo Epigraphe non de seniori Ariobarzane, sed de eius filio, vel successore intelligi profecto debet. Ac certe quidem quod Ariobarzanes iste filium, regnique successorem habuerit, perspicue ostendit Valerius Maximus (1), qui diserte memorat Ariobarzanem coram Pompeio Magno Cappadociae regnum Pompeii auspicio recuperatum sponte filio concessisse, filiumque ipsum fere reluctantem Pompeii monitu atque auctoritate regiam demum sedem occupasse.

Eiusmodi vero Ariobarzanis regis filium, ac successorem eodem ipso *Ariobarzanis* nomine vocatum esse ex variis Ciceronis locis invicem collatis aperte colligitur. Etenim Cicero (2) in Epistola quadam, quam anno V. C. 705. exaravit, ait: *Ariarathes Ariobarzanis filius Romam venit. Vult, opinor, regnum aliquod emere a Caesare; nam, quo modo nunc est, pedem ubi ponat, in suo non habet*. At in Epistola (3), quam Ciliciae Proconsul anno Vrb. Cond. 702. scripsit, asserit se *Regem Ariobarzanem Euseben Philoromaeum* defendisse, eiusque Ariobarzanis *amantissimum fratrem Ariarathem* fuisse dicit. Ergo Ariobarzanis senioris filius, ac successor a Pompeio constitutus, atque a Cicerone servatus non alio, quam paterno *Ariobarzanis* nomine, vocabatur. Itaque id optime quidem Goltzius (4), Nonnius, Patinus (5), Begerus (6), aliique plurimi, qui quum in Ariobarzanum Nummis perspicuam oris varietatem observassent, atque Ariobarzanem a Cicerone servatum ab altero distinguendum esse intelligerent, qui Mithridatico bello floruerat, hunc Ariobarzanem I., illum II vocarunt, ipsumque senioris successorem dixere; id vero minus felici-

(1) Lib. V. c. 7. (2) Ad Attic. Lib. XIII. ep. 2. (3) Ad Famil. Lib. XV. ep. 2. 4. & ad Attic. Lib. V. ep. 20. (4) Graec. Num. (5) In Thesaur. (6) Thesaur. Tom. III. pag. 12.

ter accurateque quod Ariobarzanem II. primi *filium* fuiſſe coniectura ſolum, non vero ulloVeterum teſtimonio confirmarunt, quod tamen perſpicua Ciceronis auctoritate praeſtari tunc poterat, nuncque illuſtrius adhuc ex noſtro Marmore apparet ubi *rex Ariobarzanes* alterius *Ariobarzanis regis*, *& Athenaidis reginae filius* aſſeritur.

Exinde vero pulcherrimus Ciceronis locus mire illuſtrari iam poterit, qui hactenus ambiguus, & obſcurus erat; ſicuti viciſſim ex Cicerone maximus Marmori noſtro ſplendor accedet. Cicero Ciliciae Proconſul magnifice memorans quae in Cappadocia geſſerat, ait [1] *regem Ariobarzanem praeſentibus inſidiis liberavi; neque ſolum ei ſaluti fui, ſed etiam curavi ut cum auctoritate regnaret. Metram, & Athenaeum importunitate Athenaidis exilio multatos maxima apud regem autoritate, gratiaque conſtitui*. Manutius Ciceronis interpres ambigit an *Athenaidis* nomen *Civitatem*, an *mulierem* ſignificet; quumque *Athenaidis* mulieris nomen in Romano Lapide obſervaſſet, ſubdit: *malo nomen eſſe mulieris, quam civitatis, ut regis uxor, materve fuerit*; *nam* importunitate *aptius de muliere dici puto, quam de civitate*. Sed ambages omnis Marmoris noſtri praeſidio dirimitur, in quo *Athenais* illa *Ariobarzanis I.* uxor, *Ariobarzanis II.* mater aſſeritur; quumque Ariobarzanes I. Cicerone teſte [2] *acerbiſſimo caſu* inſidiis nempe, ac fraudibus, interemptus eſſet, perſpicue apparet Athenaidem marito ſuperſtitem fuiſſe, plurimumque apud Ariobarzanem filium *importunitate* potuiſſe. Itaque, ſi patris, matriſque nomen, quod in Marmore exprimitur, non alteri, quam Ariobarzani II. convenire poteſt, ut perſpicuis eiuſmodi Ciceronis teſtimoniis demonſtratur, dubitari non poteſt, quod Marmor ipſum ad Ariobarzanem II. unice ſpectaſſe debeat.

Hoc ipſum ex Εὐσεβοῦς, ac Φιλορωμαίου titulis Marmori inſcriptis aperte deduci poteſt. Etenim, ut antea vidimus, Cicero quoque Ariobarzanem regem Ariobarzanis, & Athenaidis filium, ac Ariarathis fratrem EVSEBEN, & PHILOROMAEVM appellat; perinde quaſi tituli, ac voces illae Ariobarzanem hunc veluti characteres diſtinguerent. Ergo, quum eadem prorſus nomina, titulique in Marmore

(1) Ad Famil. Lib. XV. ep. 4. (2) Ibi epiſt. 2.

more obſerventur, unus idemque rex utrobique deſignabitur. Quinetiam Vrſinus [1] aſſerit argenteum Nummum ſibi conſpectum eſſe, in quo legebatur ΑΡΙΟΒΑΡΖΑΝΟΥ ΕΥΣΕΒΟΥΣ ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΥ, uterque nempe titulus ille exprimebatur; quamvis in tribus Nummis *Ariobarzanis* nomine inſcriptis apud Geſnerum ſolum *Philoromaei* nomen occurrat. Atque eiuſmodi quidem Nummos Geſnerus ita collocat, ut priores duo, in quibus una eademque facies conſpicitur, ad Ariobarzanem I., tertius autem alio vultu inſignis ad II. ſpectaverit. Spanhemius [2] tamen, & Begerus primos ad Ariobarzanem noſtrum revocaverit, qui in adverſa unius parte *curuli ſedi* ſibi a patre, & Pompeio deſtinata inſidens conſpicitur. In eo tamen Begerus ipſe hic fallitur quod Nummos omnes ad unum eumdemque Ariobarzanem II. referendos eſſe arbitratur, quod nimirum ipſe Φιλορωμαίου titulum a filio, non a patre, uſurpatum eſſe putaverit, adeoque Patinum reprehendat, qui Ariobarzanem I *Philoromaeum* vocatum fuiſſe dixerat [3]. Etenim, ut obſervavi, in Nummis ipſis maxima qnidem oris varietas, ſed unus tamen, idemque Φιλορωμαίου titulus reperitur; quemadmodum Ariobarzanem etiam patrem *Populi Romani ſocium*, & *Amicum* appellatum eſſe iam vidimus.

Quemadmodum vero Athenienſe Marmor Ariobarzanis II. patri adſcribi non poſſe demonſtravimus, ita facile oſtendi poterit Ariobarzani cuidam III. hoc eſt Ariobarzanis II. *filio*, vel ſucceſſori, tribui non poſſe. Etenim, quum Caeſare interempto, Brutus, & Caſſius contra Antonium, & Octavium Caeſarem de imperio certarent, *Caſſius equites in Cappadociam praemiſit, qui Ariobarzanem nihil tale metuentem quaſi inſidias olim ſibi praeſtruxiſſet, oppreſſere, pecuniamque eius plurimam, omnemque alium apparatum ad eum adduxere* [4]. Itaque anno V. C. 712. Ariobarzanes II. imperio vitaque privatus fuit; quumque ipſi Ariarathes frater ſucceſſerit, Ariobarzanes alius inter Cappadociae reges admitti non poterit, cum Archelaus Ariarathis huius ſucceſſor *quinquageſimo* regni anno Romae moriens anno V. C. 770. regnum ipſum, Dione [5] ac Iornande [6] teſte Populo.

(1) Ad Epiſt. Cic. 2. Lib. XV. Famil. (2) De Praeſt. Numiſ. Diſs. VIII. num. 4. (3) Tom. III. pag. 13. (4) Appian. Civil. Lib. IV. (5) Lib. LVII. p. 704. (6) Lib. I.

lo Romano reliquerit, adeoque Cappadocum regnum in Provinciae formam redactum fuerit, quod ipsa quoque Caesaris aetate inceptum, illudque a Praetoribus administratum fuisse scribit Appianus [1]. Certe Iornandes ipse testatur, quod Cappadoces *magnam civitatem suam Mazacam in honorem Caesaris Caesaream appellaverunt*; quemadmodum Strabo metropolim illam non modo *Mazacam*, verum etiam *Eusebiam* vocatam fuisse memorat [2] cognomine, opinor, ab Ariobarzane II. *Eusebe* ipsi imposito; quemadmodum *Caesareae* nomen vel a Iulio Caesare profluxit, ut Appianus innuere videtur; & Constantinus [3] asserit; vel ab Augusto, ut Hieronymus [4]; vel a Tiberio, ut Suidas [5], & Eusebius [6], vel denique a Claudio, ut longe verisimilius Sozomenus [7], & Cassiodorius [8] existimarunt. Certe Strabo, qui Tiberio imperante vixerat, & gente Cappadox fuit, Mazacam aetate sua *Eusebiam* quoque appellatam fuisse scribit, nihilque tamen de alio *Caesareae* nomine adiecit: quod argumento esse debet nondum Strabonis, ac Tiberii aetate tertium illud Vrbi nomen inditum fuisse.

Ceterum, ne quidpiam dissimulem, corrigendam obiter Begeri, aliorumque sententiam existimo, qui *Ariarathem* Ariobarzanis I. filium Ariobarzani II. fratri suo in Cappadociae regno successisse putant; quippe qui viderim Ariarathem ipsum fratre adhuc superstite Cappadociae imperio potitum fuisse. Etenim Hirtius [9] iter describens, quo Caesar anno V. C. 707. Pompeio iam defuncto, adversus Pharnacem suscepit, asserit illum in Cappadociam venisse, tum subdit: *fratrem autem Ariobarzanis Ariarathem, ne aut regni haereditas Ariarathem sollicitaret, aut haeres regni terreret, Ariobarzani attribuit, qui sub eius imperio, ac ditione esset.* Ergo, quum Ariobarzanes Dione [10] teste anno V. C. 712. a Cassio interemptus fuerit, perspicue apparet Ariarathem fratri superstiti veluti imperii Collegam destinatum fuisse. Itaque corrigendus hic obiter Appiani [11] locus, in quo Scri-

ptor

(1) In Mithrid: vid Strabo XII. pag. 534. (2) Strab. XII. pag. 537. & Plin. VI. c. 3. (3) Lib. I. Them. 11. (4) Chr. (5) In Καισαρεια. (6) Chron. Vid. Scal. pag. 184. (7) Lib. V. c. 2. (8) Hist Trip VI. c. 4. (9) De Bello Alexandr. (10) Lib. XLVII. pag. 395. (11) Bell. Civ. Lib. II.

ptor ille reges enumerans, qui anno V. C. 706 in Pharsalio bello contra Caesarem, Pompeio opem tulerant, inter illos *Ariarathem Cappadociae regem* diserte memorat; quum tamen Ariarathes ipse nonnisi proximo demum anno imperium susceperit; idemque Caesar reges ipsos enumerans dixerit (1), *Delectorum equitum sexcentos Gallos Deiotarus adduxerat, quingentos Ariobarzanes Cappadocia*. Hinc in Appiani textu *Ariobarzanis*, non *Ariarathis*, nomen exarandum erit; quum praesertim Ariobarzanes ipse Caesarem in bello contra Pharnacem invisse dicatur (2); atque Ariarathes ab anno solum V. C. 707. regis titulo sit decoratus, occisoque fratri successerit anno 712 ad annum usque V. C. 719. quo Antonius *Cappadociae regem, eiecto Ariarathe, Archelaum ab Archelais*, qui contra Romanis bellum gesserant, oriundum instituerit (3). Corrigendus etiam, aut certe explicandus Strabonis (4) locus; qui, quum Ariobarzanem a Cappadocibus in regem electum esse dixisset, subdit εἰς τριγένειαν δὲ προελθόντος τοῦ γένους ἐξέλιπε. Κατεστάθη δ' ὁ Ἀρχέλαος οὐδὲν προσήκων αὐτοῖς, Ἀντωνίου καταστήσαντος *in tertia stirpe genus defecit. Exinde Archelaus ab Antonio rex est constitutus nulla propinquitate eam familiam attingens*. Etenim, si rite calculus ineatur, non in *tertiam*, sed in *secundam* solum generationem Cappadociae regnum in Ariobarzanis familia processit, quum Ariarathes ipsorum regum postremus Ariobarzanis II. frater, non filius esset; adeoque *tres* quidem reges, non vero *tres* regum generationes in ea familia numerentur.

Ceterum ex Ariobarzanis II. aetate perspicuis adeo characteribus, Veterumque testimoniis demonstrata, vera ipsius effigies, verique Nummi distingui debent; ut ipsi nempe unicus ille adscribatur, qui ex Haymo a Gesnero num. 11. profertur; duo vero praecedentes ex Goltzio deprompti, quorum alter a Begero quoque exhibetur, ad Ariobarzanem I. referri debeant, quamvis Begerus hunc Ariobarzani II. concesserit. Coniecturam hanc opinionemque, quae mihi pridem insederat, characteribus ΓΑ confirmari posse putaverim, qui in adversa Nummi facie, dextraque areae par-

(1) De Bel. Civ. Lib. III. c 4. (2) Dio Lib. XLII. pag. 231. (3) Lib. XLIX. pag. 469. (4) Lib. XII. pag. 540.

parte conſpiciuntur, ac numeralium notarum inſtar, regni annos deſignant; adeoque ita refingi, corrigique debent, ut in iis ΓΛ numerus habeatur, quo *triceſimus tertius* regni annus perſpicue deſignaretur. Si id ego rite coniecerim, Nummus ille a Goltzio, & Begero prolatus, itidemque Nummus alter, qui eadem regis imagine inſignitur, ad Ariobarzanem II. cum Begero, & Spanhemio referri non poterit, qui vix *viceſimum* regni annum expleverat; optime vero Ariobarzani I. concedi poterunt, qui anno V. C. 660. in regnum a Sylla reſtitutus *duos ac triginta* ſolus in regno annos exegerat antequam regnum anno V. C. 692. filio concederet; ideoque *triceſimum tertium* ab inito regno annum certiſſime ſuperavit. Si cui tamen characteres illi non numerales temporis notae, ſed vocis compendia videantur, qua urbs illa, vel regio deſignetur, in qua Nummi cuſi fuerint, is facile in Cappadocia *Gazuriam*, *Gazelum*, *Gangren* oppida a Plinio (1) memorata, ſimulque *Gazacenam*, & *Garſauritidem* regionem eidem Plinio, ac Straboni (2) celebratam inveniet, ad quam Ariobarzanis Nummi, adeoque characteres illi, vel notae referantur. Qui Nummos ipſos, & characteres iis inſcriptos accuratius explorare poterit, facile definiet an ibi urbis, gentiſve nomen, an regni potius anni deſignentur, adeoque Nummi ipſi ad Ariobarzanem II. referri debeant. Illud unum ex Ariobarzanis II. aetate iam definita peſpicue apparet quod Marmoris noſtri aetas ita circumſcribi poterit, ut illud inter annos V. C. 692. & 712. exaratum cenſeri debeat, eo nempe temporis ſpatio, quo Ariobarzanes II. in Cappadocia imperavit; quumque iam inde ab anno V. C. 703. ut ex Ciceronis epiſtola apparet, Ariobarzanes ipſe *Euſebis*, ac *Philoromaei* titulos adeptus eſſet, ac utrumque vel ipſo regni initio obtinuiſſe videatur, Marmor ipſum ad eadem regni ſuſcepti tempora ſpectaverit.

Qua vero de cauſſa, quibuſve beneficiis Athenienſes ab Ariobarzane II obſtricti, hoc memoris, gratique animi monumentum excitaverint, divinare vix poſſumus. Fortaſſe tamen Athenienſes, qui Mithridatici belli tempore Mithri-

(1) Lib. VI. c. 2. & 3. (2) Lib. XII. pag. 534. & 540.

thridati adhaeserant (1), cum Pompeio victore, Ariobarzanis sequestris opera, in Romanorum gratiam rediere, pristinamque libertatem, novarumque Provinciarum accessionem obtinuere. Ita quoque cum Athenienses ipsi, Ariobarzanis instar, in Pharsalico bello Pompeii partes sequuti essent, eoque interempto, a Q. Fusio Caleno Caesaris Duce superati forent, a Caesare veniam, atque amicitiam impetrarunt (2), idque fortasse Ariobarzane Caesaris amico, ac socio pro Atheniensibus exorante. At fieri etiam potuit ut Ariobarzanes donis, largitionibus, editisque Ludis, aut Festis publice de Atheniensi Populo bene mereri voluerit: quippequi divitiis, regiisque opibus abundaret, quas Cassius Ariobarzane occiso diripuit, ut superius est observatum. Hinc temere prorsus, & inconsulto Middletonius, qui Ciceronis Vitam nuper conscripsit, Horatii (3) versum

Mancipiis locuples eget aeris Cappadocum rex

ad Ariobarzanem hunc a Cicerone servatum revocavit, quum longe commodius de Archelao Cappadociae rege intelligi id possit, qui anno V. C. 719. regnum ab Antonio obtinuit, hoc est 27. annis antequam Horatius e vivis excederet; quum praesertim Horatius ipse ad viventem, non vero defunctum Cappadociae regem, digitum intendere videatur.

Quaecumque vero superiori Marmori opportune explicando iam protuli alterius etiam Marmoris praesidio confirmari, vel illustrari facile poterunt, cuius apographum iam inde ab anno 1743. Athenis in Gallias transmissum mihi perhumaniter a Cl. Viro Philippo Venuto Patricio Cortonensi communicatum fuerat, qui quum in Gallia versaretur, regiaeque Academiae Burdegalae institutae a Secretis foret eximia eruditionis gloria ibi floruit, moxque Etruriae suae restitutus optima quaeque Disciplinarum studia qua auspicio, qua humanitate, qua praeclaris editis Lucubrationibus ornare pergit. Eiusmodi vero Epigraphe hoc prorsus versuum ordine, ac numero in apographo mihi communicato exhibetur

BA-

(1) Eutrop. Lib III. c. 5. & Plutar. in Sylla. (2) Dio Lib. XLII. pag. 215. (3) Epist. Lib. I. ep. 6. ver. 39.

ΒΑΣΙΛΕΑ ΑΡΙΟΒΑΡΖΑΝΗΝ ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΑ ΤΟΝ ΕΚ ΒΑΣΙΛΕΟΣ
ΑΡΙΟΒΑΡΖΑΝΟΥ ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ
ΑΘΗΝΑΙΔΟΣ ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΟΥ ΟΙ ΚΑΤΑΣΤΑΘΕΝΤΕΣ
ΥΠ ΑΥΤΟΥ ΕΠΙ ΤΗΝ ΤΟΥ ΩΙΔΕΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΝ *sic*
ΓΑΙΟΣ ΚΑΙ ΜΑΡΚΟΣ ΣΤΑΛΛΙΟΙ ΓΑΙΟΥ ΥΙΟΙ ΚΑΙ
ΜΕΝΑΛΙΠΠΟΣ ΕΑΥΤΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ

Regem Ariobarzanem Philopatora regis
Ariobarzanis Philo-Romaei, & reginae
Athenaidis Philostorgi filium *constituti*
ab illo super Odei constructionem
Caius, & Marcus Stallii Caii filii, &
Menalippus suum benefactorem honorant

Si brevis, & elegans haec Inscriptio cum superiori conferatur, perspicue apparebit utramque ad Ariobarzanem II. postremumque eius nominis Cappadociae regem spectare, quem Ariobarzanis I. atque Athenaidis reginae filium fuisse iam vidimus: Quandoquidem vero *Philopatoris* nomen hic *secundo*, in superiori autem Marmore Ariobarzani *primo* tribuitur, ac vicissim *Philoromaei* titulus, qui superius patri concessus fuerat, hic filio solum adscribitur, dubitari certe non poterit quin uterque titulus ille honoris caussa utrique regi communis foret, adeoque promiscue ab utroque rege adhiberetur; ut proinde solo tituli praesidio Ariobarzanes unus ab alio distingui non possit. Ita propemodum *Philostorgi* nomen, quod in hoc uno Marmore Athenaidi concessum occurrit, ipsius humanitati ac benevolentiae exprimendae usurpatum putaverim, cum nulla fuerit Athenais alia, a qua Ariobarzanis I. coniux *Philostorgi* titulo veluti charactere distingui deberet.

Ceterum ex integra Marmoris serie erudimur quod Ariobarzanes ille auspicio, sumptuque suo Odeum Athenis extruxit, eique operi Caium, & Marcum Caii Stallii filios praefecit, qui una cum Menalippo eius muneris socio Ariobarzani regi tum communi Atheniensium, tum privato ipsorum benefactori titulum hunc fortasse statuae sub-

ie-

iectum excitarunt. Ac *Stallii* quidem Romanis civibus accenseri debent, quum *Stallia* gens ex Doniano Marmore (1) comperta iam foret; Menalippus autem facile Cappadox, non Atheniensis fuit, quum ipsius Populus hic omnino dissimuletur, quod fieri certe vix poterat, si Atheniensis civitatis iure donatus foret.

Denique quod Odeum ab Ariobarzane rege hic exstructum dicatur non ita intelligi profecto debet, ut aedificium illud a Cappadociae rege a fundamentis excitatum fuerit, quum Odeum ipsum Pericle curante iampridem ante Olymp. LXXXVII. Athenis exstructum foret (2), eiusque mentio apud Andocidem (3), & Aristophanem (4) occurrat, cuius testimonium opportunius alibi (5) exposui. Sed vetus aedificium illud ab Aristione Atheniensis Vrbis Praefecto tunc temporis incensum fuit cum Sylla anno V. C. 668. sive 3. Olymp. CLXXIII. Athenas obsidebat; ne scilicet hostis Odei trabibus, quas Pericles ex Persicarum navium malis, & antennis construxerat, arci oppugnandae uti posset, ut perspicue diserteque scribit Appianus (6). Itaque Vitruvius ait quod Odeum ipsum *incensum Mithridatico bello rex Ariobarzanes restituit*. Id vero post annum V. C. 692. sed ante 712. annum contigisse ex Ariobarzanis II. aetate superius constituta deduci poterit; eademque temporis nota, & Ariobarzanis II. nomen ceteris adiungi iam poterit, quae de Atheniensis urbis Odeo erudite, copioseque a Meursio (7), tum ex Graecis, tum ex Latinis etiam Scriptoribus collecta fuerant.

XI.

Athenis

in Collegio novo

Θαλην Δωσιθεῳ Παμβωταδην
τον Κοσμητην Θ εφηβος
Δρυαντιανος Καλλιασχρου
Μαραθωνιος

(1) Doni Inscript. pag. 219. n. 227. Murat pag. 147. n. 1. (2) Plutar. in Pericle Vitruv. Lib. V. c. 9 (3) Orat. XVI de Myster. (4) Vesp. ver. 1103. (5) Tomo I. pag. 30. (6) Mithridat. (7) Lect. Attic. Lib. IV. c. 28.

Thaletem Dositbei filium *Pambotadem*
Cosmetam Θ *Ephebus*
Dryantianus Callaeschri filius
Marathonius

Notae in Marmor XI.

Nisi plurimum fallor, hic titulus statuae cuidam subiectus fuerat, qua *Dryantianus Callaeschri filius Marathonius Ephebus Thaletem Dosithei filium Pambotadem Cosmetae* munere functum honoravit. Atque omnia certe in eiusmodi titulo perspicua sunt, nisi quod sigla, vel character Θ, qui inter *Cosmetae*, ac *Ephebi* nomen occurrit, ambiguum sensum efficit, planeque non constat an ille ad *Cosmetam* ipsum, vel ad *Ephebum* potius, pertineat. Si ad Cosmetam referatur, indicare facile poterit Cosmetam ipsum iam vita functum fuisse, adeoque legendum esset Θανόντα. Sed character ille numeralis etiam nota esse poterit, ut exprimatur Thaletem ipsum ἐννεάκις *novies*, aut *nonum* Cosmetae munus obtinuisse. Sin vero compendium illud ad Dryantianum Ephebum referre libeat, tunc facile suppleri, legique poterit Θήκατο *dicavit*, quemadmodum prorsus, ut illustre, maximeque accomodum exemplum hic proferam, in Sponiano Marmore legitur (1)

Εικονα τηνδε Ποθεινος εν Εφηβοισι παλαιστρα
Τευξας Κοσμητου Θηκατο Νυμφοδοτου
Imaginem hanc Pothinus in Ephebis victoriam palaestra
Adeptus Cosmetae Nymphodoti posuit.

Itaque, sicuti Pothinus Ephebus victoriam palaestra sive lucta adeptus Nymphodoti Cosmetae statuam *dedicavit*, ita quoque honorem ipsum Thaleti Cosmetae Dryantianus Ephebus deferre potuit.

No-

(1) Pop. Attic. art. 4. Vid. Fast. Attic. Tom. II. pag.

XII.

Athenis

Διονυσια
Δωριωνος
Μιλησια
Διονυσιυ
Μιλησιυ
γυνη

Dionysia
Dorionis filia
Milesia
Dionysii
Milesii
uxor

Notae in Marmor XII.

Brevissima haec sepulcralis Inscriptio eo solum nomine insignis esse poterit quod accuratam Sponii sententiam confirmat, qui ceteris Atticae *Populis Miletum* quoque Sigonio, Meursio, ceterisque Scriptoribus ignoratum Marmorum quorumdam praesidio adiungendum esse putavit (1). Etenim in illa perspicue dicitur Dionysiam *Milesiam*, itidemque Dionysium ipsius coniugem *Milesium* fuisse; quumque titulus *Athenis* positus sit, ac cives illi ad *Miletum* Asiae urbem spectare vix possint, *Miletum* aliud admittendum erit, quod ceteris Atticae Populis accenseatur, ut optime Sponius existimavit. Id vero perperam Sponius ipse mox subdit, ea quoque de caussa in Plinii textu, ubi nunc legitur (2) *oppidum Melite* cum veteribus codicibus rescribendum esse *Oppidum Miletum* quod *Melite* ipsa non *oppidum*, sed Atheniensis urbis pars, foret. Quamvis enim Meursius *Melitem* intra urbis moenia collocaverit, ac *Melitides portas* a Marcellino memoratas, ut mox ostendetur, non alterius, quam

(1) Pop. Attic. art. 107. (2) Lib. IV. c. 7.

Atheniensis Vrbis, fuisse dixerit [1], ego tamen Melitem ipsam, aliorum Populorum instar, extra Vrbis moenia in Athenarum agro collocatam esse conspicio. Etenim, ut argumenta cetera omittam, illustris Strabonis locus occurrit, in quo Colyttum Melite proximum, ac utrumque ab Atheniensi urbe distinctum fuisse demonstrat. Ut enim ostenderet quorumdam locorum fines atque discrimina definiri vix posse, ait [2]: *μὴ ὄντων γὰρ ἀκριβῶν ὅρων, καθάπερ Κολυττῦ, καὶ Μελίτης, (οἷον στηλῶν, ἢ περιβόλων) τῦτο μὲν ἔχειν φάναι ἡμᾶς, ὅτι τῦτο μέν ἐστι Κολυττὸς, τῦτο δὲ Μελίτη, τῦς ὅρυς δὲ μὴ ἔχειν εἰπεῖν quum certi termini non reperiantur, ut inter Colyttum, ac Melitem, columnae scilicet, aut moenia, hoc quidem dicere possumus hunc Colyttum, hanc Melitem esse; sed terminos assignare non possumus*. Quis hic aperte non videat a Strabone terminos, stelas, ac moenia negari, quibus Melite a Colytto secerneretur, adeoque perspicue satis ostendi quod Melite ipsa Atheniensis urbis pars esse non poterat? alioquin haec urbis moenibus circumscripta, atque a Colytto secreta fuisset. Accedit etiam quod si Athenarum portae, quae *Melitides* vocabantur, a *Melite* Populo nomen duxissent, ut Meursius, Pinedo, aliique putarunt, tunc Melite ipsa Colytto proxima, sive finitima censeri non posset; quum portae illae ἐν Κοίλῃ *in Coele*, sive prope Coelem Atticae Populum reperirentur; adeoque non Colyttus, sed Coele, Melite Populo finitima habenda foret. Itaque Meursii, Sponii, Pinedo, aliorumque pace ego dixerim *Melitem* illam, quae intra Vrbis moenia reperiebatur, a *Melite* Atticae Populo distinguendam esse, quae extra Vrbis moenia in Atticae regionis agro collocata fuerat; adeoque varia Scriptorum loca, quae de interiori, urbanaque Melite intelligi debent, temere prorsus ad Melitem aliam, Atticaeque Populum translata fuisse. Hinc ubi Plutarchus [3] asserit Phocionis domum adhuc aetate sua ἐν Μελίτῃ ostendi, facile urbanam Melitem illam expressit. Ita cum Marcellinus [4] asserit quod *πρὸς ταῖς Μελιτίσι πύλαις καλυμέναις ἐστὶν ἐν Κοίλῃ τὰ καλύμενα Κειμόνια μνήματα ad portas, quae Melitides vocantur, in Coele sunt ea, quae Cimonia appellantur*; mo-

(1) Athen. Attic. Lib. III. c. 12. (2) Lib. I. pag. 65. (3) In Phoci. (4) In Vita Thucyd.

monumenta, atque Pausanias [1] ait Thucydidis sepulcrum ἐ πόῤῥω πύλων Μελιτίδων *non procul a portis Melitidibus* reperiri, de urbana Melite intelligi debent; quum Marcellinus ipse mox subdat quod Thucydides ἐν Α᾽θήνησιν ἐτάφη πλησίον τῶν Μελιτίδων πυλῶν, ἐν χωρίῳ τῆς Α᾽ττικῆς, ὁ προσαγορεύεται Κοίλη *Athenis sepultus est iuxta portas Melitidas in Atticae regionis loco, qui appellatur Coele*. Vbi vero Hesychius ait quod ἐν τῷ Μελιτέων δήμῳ οἶκός τις ἦν παμμεγέθης, εἰς ὃν Τραγῳδοὶ ἐμελέτων *in Melitensium Populo ingens quaedam domus erat, in qua Tragoedi exercebantur*, de exteriori solum Melite intelligi poterit, in qua Tragoedi, prorsus ut in *Lenaeo* extra Vrbem posito, exercebantur; quamvis haec omnia Meursius, ac Pinedo ad unam, eamdemque Melitam temere revocaverint. Quemadmodum ergo *Colonus*, & *Ceramicus* unus intra Vrbem, *Colonus*, ac *Ceramicus* alter extra Vrbem fuerat, Atticaeque Populis non *interior*, sed *exterior* solum Colonus, & Ceramicus inscriptus erat, ita interior, ac exterior *Melite* admitti debet; sed ita tamen ut *Populi* nomen exteriori solum Melite Colytto proximae concedatur.

XIII.

Athenis

DIS MANIBVS
Q TVRRANIO MAXIMO
PRAECEPTORI ET
AMICO BONORVM
CONSILIORVM
SAGARIS AMIMI AVG SER.
VERNA EAROARI PROVINC.
ACHAIAE VICAR
MERENTI MEMORIAm

Notae in Marmor XIII.

Graecorum Marmorum seriem hic claudat Latina Inscriptio non solum ut ab erroribus, qui irrepserant, emende-

(1) Attic. c. 23.

detur; verum etiam ut aliqua ad Romanam historiam spectantia opportune illustrentur. *Turraniae* gentis memoria in pluribus monimentis aliis occurrit. Id vero observandum quod *Q. Turranius Maximus* Sagaris *Praeceptor, & Amicus bonorum consiliorum* insueta quidem, sed eleganti, atque honorifica formula nominatur: perinde quasi maximum, rarumque tamen, amici officium sit consiliis bonis amico adesse, ipsumque amici praeceptoris instar dirigere. Sagaris autem ille, qui Praeceptori, & amico merenti memoriam posuit, *Anthimi* filius fuit, si rite secundam quarti versus vocem refinxerim. Etenim in pluribus monimentis aliis, in quibus Augustorum Servi memorantur, repente post ipsorum nomen, patris nomen subiicitur, ut in exemplis mox proferendis apparet. Ex superstitibus autem literis, ipsarumque nexu nullum aliud nomen concinnius, atque facilius exsculpi poterit, quam ANTIMI; sive, si duo characteres T, & H in unum coaluerint, ANTHIMI, quum praesertim eiusmodi *Servorum* nomina non Romana, sed Graeca forent. Quod vero Sagaris ipse *Augusti Servus Verna* dicatur, id facile pluribus exemplis aliis, sive Lapidibus illustrari vel confirmari posset, in quibus alteruter, vel etiam uterque ex titulis illis inter *Officia Domus Augustae* occurrit. Maxima potius obscuritas, atque perplexitas in incondita voce EAROARI observatur. Quolibet tamen pignore contenderim ibi levi, facilique mutatione legendum esse ARCARI, sive TARCARI; atque in penultimi versus fine VICARIVS; ut nitide nempe exprimatur quod Sagaris *Arcarii Provinciae Achaiae Vicarius* fuit. Ac de *Arcariis* quidem, ipsorumque munere fuse Reinesius (1), Pignorius (2), aliique plurimi, qui perspicue ostendunt eo nomine servos illos intelligi, qui privato publicoque Augustorum peculio servando, erogandoque praeerant, ut proinde ex pecuniarum *arca* nomen acceperint. Quod vero *Arcarii* quoque, *Dispensatorum* instar, *Vicarios*, atque Administros habuerint, ex duobus praesertim Lapidibus ostendi potest, in quorum altero apud Gruterum (3) legitur: *Ascanius Philoxeni Ti. Claudii Caesar Augu-*

(1) Class. VI. num. 70. (2) De Servis pag. 158. 159. (3) Pag. 580. num. 10.

gusti Servus Vic. Arcari; in alio vero apud Muratorium [1] habetur: *Callistus Phoebi Caesaris Augusti Arcari Vicar.* Itaque Sagaris noto iam, usitatoque munere eius *Arcarii Vicarius* fuit, qui in Provincia Achaia custodiendis servandisque pecuniis electus erat; quemadmodum *Faustinus* ille, qui in Romano Lapide [2] dicitur SER. ACT. ARK. EX AFRICA Lucii Insteii servus erat, itidemque *Actor Arcarii ex Africa*, Africae nempe Quaestori, vel Arcario in exigendis pecuniis, velut *actor*, sive *exactor* inserviebat. Etenim vix Cl. Interpreti concesserim ibi voces *ex Africa* Faustini *patriam* designare; non modo quod patria non regionis, sed urbis, nomine designari debuisset; verum etiam quod in Muratoriano Marmore [3] *Ark. Provinciae Africae* legatur; quemadmodum prorsus in nostro dicitur: *Arcari Provinciae Achaiae*. Ita quoque in Liviae Augustae Domo peculiarem quemdam *Arcarium* fuisse Marmor ostendit, quod in sepulcreto ipsius Libertorum inventum a Cl. Gorio [4], & Muratorio [5] editum fuit

AMIANTVS
AVGVSTAE L. ARC
IS. DAT. CHIO. HOMERII. FRAT.

Quo certe loco, ut id obiter moneam, legendum arbitror HOMERI L. hoc est *Homeri Liberto*. Etenim in Sepulcreto ipso titulus alius inventus est, in quo legitur [6]

AMIANTHVS . LIVIAE
AD VENEREM
LIR. HOMERI. L
DED. AMIANTHVS . L

Quamvis ergo Cl. Muratorius existimaverit Amianthum hunc Homeri versus ad lyram decantasse ut voluptatem audienti Dominae crearet, perspicuus tamen Epigra-

(1) Pag. 915. n. 1. (2) Gori Columb. Liviae pag. 263. (3) Pag. 906. num. 4. (4) Columb. Liviae Aug. pag. 163. (5) Pag. 886. num. 5. (6) Murat. ibi n. 6.

graphes ſenſus hic poſtulat, ut contracta voce LIR. aut femina, aut vir alius deſignetur *Homeri Libertus*, cui Amianthus ollam, aut locum dederit. Itaque ſicuti Amianthus cuidam LIR. *Homeri Liberto* ſecundam ollam conceſſit, ita quoque *Amianthus* alius *Chio Homeri Liberto* fratrique ſuo ollam aliam conceſſerat; niſi fortaſſe quis velit unum eumdemque Amianthum prius Auguſtae Liviae *ad Venerem*, mox *Arcarium* fuiſſe. Ceterum haec ipſa Liviae Auguſtae *Arca*, cui Amianthus praeerat, eximiam Inſcriptionem (1) aliam in mentem revocat, in qua *Titus Antonius Alphenus Arignotus* Ἐπίτροπος τῦ Σεβαςῦ Ἄρκης Λειβιάνης *Curator Augusti Arcae Libianae* fuiſſe dicitur. Quis vero in explicando hoc Marmore nobis ediſſerat quid *Arcae Libianae*, ſive *Livianae* nomine intelligatur, cui Alphenus ille *Caracallae* Caeſaris aetate, adeoque ducentis fere poſt *Liviam Auguſtam* annis, praefuerit? Num ibi Λειβία pro Λιβύα ponitur, adeoque barbara, inſuetaque formula Arca *Libiana* vocatur illa, in quam pecuniae ex *Libya* collectae inferebantur, ſicuti ſupra *Arcarius ex Africa* nominatur? Num Arca quaedam publica alicubi fuerat, quae a *Livia* Auguſta nomen acceperat, ideoque *Liviana* dicebatur? Certe in eximio Fabretti (2) Marmore, in quo Fabrum, & Centenariorum Collegium memoratur, perſpicue recenſetur CVRATOR ARCAE TITIANAE COLLEGII SS. ideſt *ſupraſcripti*; ut proinde Arca quaedam a *Titi* nomine *Titiana* vocaretur. Itaque fortaſſe Arca alia a Liviae nomine *Liviana* appellari facile poterit, cui Alphenus ille Curator electus erat. Sed haec opportunius, ac diligentius alibi inquiri debent, quum INSCRIPTIONES ATTICAS hactenus ineditas hic illuſtrandas ſuſceperim.

(1) Murat. pag. 674. num. 1. (2) Inſcript. Domeſt.

FINIS.